

Susanna Collan

Vuoden 2012 verouudistuksen vaikutukset yksityisen osakeyhtiön ja sen osakkaan verotukseen

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Tradenomi
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
6.10.2012

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Susanna Collan Vuoden 2012 verouudistuksen vaikutukset yksityisen osakeyhtiön ja sen osakkaan verotukseen 42 sivua + 5 liitettä 6.10.2012
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalouden koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Taloushallinto ja rahoitus
Ohjaaja	Marjo Koistinen
<p>Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten vuoden 2012 verouudistus vaikuttaa yksityisen osakeyhtiön ja sen osakkaan verotukseen. Tutkimuksessa esiteltiin, kuinka suomalainen verojärjestelmä muodostuu ja miksi verotusta uudistetaan. Tutkimuksen lopussa havainnollistettiin yritys esimerkkiä käyttäen, tuleeko yksityinen osakeyhtiö ja sen osakas hyötymään verouudistuksen vaikutuksista vai ei.</p> <p>Tutkimus tehtiin käyttäen laadullista tutkimusta. Tutkimuksessa selitettiin ja kuvattiin verouudistuksen 2012 myötä voimaan tulleet muutokset yksityisen osakeyhtiön verotuksessa. Lähdeaineistona käytettiin ajankohtaista kirjallisuutta ja lakia. Tutkimusaineistona käytettiin esimerkkiyrityksen tuloslaskelmaan ja taseeseen perustuvia havainnollistavia laskuesimerkkejä.</p> <p>Vuoden 2012 verouudistuksen taustalla olivat Suomen valtion kasvu- ja työpoliittiset pyrkimykset, kilpailukyvyn ylläpitäminen ja parantaminen sekä valtion tarve saada lisää rahoitusta johtuen rahoitusmarkkinoilla vallitsevasta epäluottamuksesta ja talouskasvun hidastumisesta. Paineita yritysverotuksen tason alentamiseksi kasvatti kansainvälinen verokilpailu. Verouudistuksessa yhteisöverokanta laskettiin 26 prosentista 24,5 prosenttiin, pääomaverokanta nostettiin 28 prosentista 30 prosenttiin. Lisäksi pääomaverokanta muutettiin progressiiviseksi niin, että pääomatulojen ylittäessä 50 000 €, verokanta nousee 32 prosenttiin. Osinkojen verotus muuttui niin, että luonnollisen henkilön saamien osinkojen verovapaa määrä laski 90 000 eurosta 60 000 euroon. Rajoitetusti verovelvollisten yhteisöjen lähdevero laskettiin 28 prosentista 24,5 prosenttiin.</p> <p>Tutkimuksen tulokseksi saatiin, että yhteisöveron lasku toi merkittävää hyötyä yksityiselle osakeyhtiölle. Sen sijaan pääomaveron korotus kiristi osakkaan verotusta ja loi tarpeen osingonjaon-, tilinpäätöksen- ja verojensuunnittelulle. Toisaalta verouudistus pienensi osakeyhtiön verotaakkaa ja näin lisäsi taseeseen jäävän rahan määrää.</p>	
Avainsanat	verouudistus 2012, osakeyhtiö, osakas, yhteisövero

Author	Susanna Collan
Title	The reform of taxation in 2012- how the changes will effect on the taxation of a limited company and shareholders
Number of Pages	42 pages + 5 appendices
Date	The 6th October 2012
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor	Marjo Koistinen, Lecturer
<p>The purpose of the present thesis was to exemplify how the changes in taxation due to a tax reform in 2012 will impact the taxation of a private limited company and its shareholders in practice. The reasons that led to a reform of taxation in Finland were political questions around the growth of the nation and the need of promoting the competitiveness of Finnish enterprises. The government was in need of financing due to distrust on the financial markets and the international tax competition. Also was the Finnish public sector in a serious need of more funds.</p> <p>At the reform, the corporate tax was lowered. The taxation of capital gained and a historical change was made by changing the taxation of capital from a relative taxation to a progressive taxation. The taxation of dividends was changed in a way that the maximum amount of a tax- exempt income was reduced remarkably. In addition did the tax reform in 2012 affected the taxation of the limitedly responsible companies by reducing their taxation.</p> <p>The research method chosen to this research was qualitative research. The effect of the changes in taxation of a private limited company were explained and described. Current literature and legislation were used to gather source material for the research. To gather research data, a financial statement and a balance sheet of a real company were used. At the end of the research, an illustrative example was made by using an existing company to show the effect of the reform in practice.</p> <p>The results of the study showed that the reduction of the corporate income tax brings remarkable benefits to a private limited company. Instead, the deduction of the capital income tax tightens the taxation of a shareholder. There is a growing need to plan the taxes and distributing dividend. On the other hand, since the taxation reform reduced the total taxation of a limited company, more money will be left for the entrepreneur.</p>	
Keywords	the reform of taxation 2012, limited company, shareholder

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen lähtökohdat ja aihe	1
1.2	Tutkimusongelma- ja kysymykset	1
1.3	Lähdeaineisto ja käytetyt tutkimusmenetelmät	2
1.4	Käsitteet	3
2	Verouudistuksen taustat ja tavoitteet	4
2.1	Verouudistuksen taustat	4
2.2	Suomen veropolitiikka ja verotulojen käyttö	5
2.3	Verot ja niiden tuotto	6
3	Osakeyhtiö ja verotus	7
3.1	Osakeyhtiön verotus	7
3.2	Vähennyskelpoiset menot ja verovapaat tulot	9
3.3	Nettovarallisuuden laskeminen osakeyhtiössä	10
3.4	Osakkeen matemaattisen arvon laskeminen	12
3.5	Osakeyhtiön saamien osinkojen verotus	13
3.6	Osakeyhtiön osakkaan, omistajaosakkaan ja omistajayrittäjän verotus	13
3.7	Osakeyhtiön voitonjako	16
3.8	Peitelty osinko	18
4	Vuoden 2012 verouudistus	19
4.1	Yhteisövero	21
4.2	Pääomatulovero	23
4.3	Osinkojen verotus	25
4.4	Rajoitetusti verovelvollinen yhteisö	27
4.5	Veromuutos rakennusalaalla	28
5	Yritysesimerkki	28
5.1	Yrityksen tiedot	29
5.2	Verouudistuksen vaikutukset yrityksen verotukseen	29
6	Tutkimustulokset ja johtopäätökset	33

6.1	Verouudistuksen hyöty riippuu yrityksen varallisuudesta	33
6.2	Verouudistus siirtää verotuksen painopistettä yrityksiltä omistajille	35
6.3	Verouudistus kannustaa sijoitusyhtiön perustamiseen	35
7	Oman työn arviointi	37
	Lähteet	40

1 Johdanto

Suomessa vuonna 2012 toteutettu yritys- ja pääomaverouudistus sisältää listaamattoman osakeyhtiön verotuksen kannalta merkittäviä muutoksia. Verouudistus tuli voimaan tammikuussa 2012. Uudistuksessa muutettiin yhteisövero- ja pääomaverokantoja sekä osinkojen verotukseen liittyviä säädöksiä.

Verouudistuksen vaikutukset listaamattoman osakeyhtiön sekä yhtiön osakkaan verotukseen ovat merkittävät. Tätä kirjoitettaessa verouudistuksen voimaantulosta on vasta yhdeksän kuukautta, joten aihe on erittäin ajankohtainen. Muutokset verotuksessa vaikuttavat yksityisen osakeyhtiön verotukseen ja edelleen yrityksen omistajien varallisuuteen, joten tieto uudistuksesta ja sen vaikutuksista on tärkeää sekä yritysten omistajille, että niille, jotka haluavat joko sijoittaa yritykseen tai ostaa sen. Verouudistuksen vaikutukset yrityksen varallisuuteen ovat tärkeää ja ajankohtaista tietoa myös kaikille yritysverotuksen parissa työskenteleville ihmisille ja opiskelijoille.

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja aihe

Tämän tutkimuksen aiheena on yksityisen osakeyhtiön ja sen osakkaan verotus sekä yhtiön verotukseen vaikuttavat muutokset verouudistuksen yhteydessä. Tutkimus rajataan koskemaan pieniä ja keskisuuria yksityisiä osakeyhtiöitä ja näiden osakkeenomistajia.

Veromuutosten vaikutukset riippuvat pitkälti yrityksen koosta ja varallisuudesta. Yrittäjä, joka ymmärtää veromuutosten merkityksen, pystyy hyötymään verosuunnittelusta ja näin parantamaan yrityksensä tulosta.

1.2 Tutkimusongelma- ja kysymykset

Tämän tutkimuksen tutkimusongelma on: Mitkä ovat vuoden 2012 verouudistuksen vaikutukset pienten ja keskisuurten osakeyhtiöiden ja niiden osakkeenomistajien verotukseen? Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka verouudistus kannattaisi huomioida osakeyhtiön ja osakkaan verotuksessa ja verosuunnittelussa.

Tutkimuskysymykset, joiden avulla tutkimusongelmaan etsitään vastausta:

- Miten osakeyhtiö ja sen osakkeenomistaja hyötyy vuoden 2012 verouudistuksesta?
- Miten osakeyhtiön verotuksen painopiste muuttuu verouudistuksen 2012 yhteydessä?
- Kannustaako vuoden 2012 verouudistus sijoitusyhtiön perustamiseen?

1.3 Lähdeaineisto ja käytetyt tutkimusmenetelmät

Tämän tutkimuksen lähdeaineisto koostuu alan kirjallisuudesta ja verotusta koskevista Suomen laeista. Aiheesta saatavilla oleva tieto on ajankohtaista ja tuoretta, sillä verotukseen liittyvä tieto on luonteeltaan hyvin nopeasti vanhentuvaa. Jokaisen verouudistuksen myötä alan kirjallisuutta on päivitettävä ajankohtaiseksi. Tässä tutkimuksessa lähteinä käytetään sekä sähköistä että painettua kirjallisuutta. Painettu kirjallisuus koostuu pääasiassa yritysverotusta yleisesti käsittelevistä kirjoista. Sähköisinä lähteinä on käytetty mm. Valtionvarainministeriön ja verottajan verkkosivuja sekä Suomen lakia.

Tämän tutkimuksen tutkimusaineistona käytetään laskuesimerkkejä, jotka pohjautuvat esimerkkiyrityksen tuloslaskelma- ja tasetietoihin (Liitteet 1 ja 2). Esimerkkinä käytetty yritys on rakennusalan yritys joka toimii Länsi-Uudellamaalla. Yritys on oikea, mutta opinnäytetyössä laskuesimerkkien lähteenä käytetyn tuloslaskelman ja taseen luvut eivät. Laskuesimerkkien tarkoituksena on havainnollistaa, miten verouudistus vaikuttaa paitsi osakeyhtiön kokonaisverotukseen, myös sen tulokseen ja varallisuuden kehittämiseen.

Tutkimusmenetelmänä tässä tutkimuksessa käytetään laadullista tutkimusmenetelmää. Tutkimuksessa esitetään ensin lakiin pohjautuvaa taustatietoa osakeyhtiön ja sen osakkaan verotuksesta sekä kuvaillaan käytännönläheisesti, kuinka osakeyhtiön kokonaisverotus muodostuu ja mitkä seikat siihen vaikuttavat. Aihetta lähestytään yhteiskunnallisesta näkökulmasta ja esitetään veropoliittisia syitä ja taustoja verouudistukselle. Tutkimuksessa kuvataan havainnollisesti vuonna 2012 voimaantullut verouudistuksen yksityistä osakeyhtiötä koskevilta osilta.

Verouudistus 2012 vaikuttaa yksityisen osakeyhtiön verotukseen. Yhteisöverokannan lasku, pääomaverotuksen kiristyminen sekä osinkojen verotuksen muuttuminen osakkaan kannalta epäedulliseen suuntaan vaikuttavat merkittävästi mm. osakeyhtiöiden

päätöksiin voittojen jakamisesta ja varallisuuden kasvattamisesta ja luovat näin tarvetta vero- ja tilinpäätössuunnittelulle. Tutkimuksen laskuesimerkit havainnollistavat voittojen jakamisen merkitystä verotuksen kannalta ja osoittavat, mikä vaikutus yrityksen nettovarallisuudella ja osakkaiden määrällä on kokonaisverotaakkaan.

Tutkimuksessa tarkastellaan verouudistuksen vaikutuksia osakeyhtiön ja sen osakkaan verotukseen havainnollistaen vaikutuksia erilaisin laskuesimerkein. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää yksittäisen osakeyhtiön tilinpäätöksen suunnittelussa. Kaikki tutkimustulokset perustuvat yleisesti saatavilla olevaan tietoon.

1.4 Käsitteet

Vuoden 2012 verouudistus tarkoittaa tässä tutkimuksessa Valtiovarainministeriön Suomen valtion talousarvioesityksen mukaan toteutettua verouudistusta. (Hallituksen esitykset, 130/ 2011.)

Tässä tutkimuksessa yksityisellä osakeyhtiöllä tarkoitetaan listaamatonta osakeyhtiötä. Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen. Yhteisöllä tarkoitetaan osakeyhtiötä, valtiota, kuntaa, seurakuntaa, osuuskuntaa, sijoitusrahastoa, keskinäistä vakuutusyhtiötä ja erilaisia säätiöitä. (Verohallinto, Tuloverotus- Osakeyhtiö ja osuuskunta 2012.)

Osakeyhtiön omistajaosakas ja osakkaat eivät lähtökohtaisesti ole vastuussa henkilökohtaisesti yrityksen taloudellisista velvollisuuksista ja joiden verotus ei näin ollen riipu osakeyhtiön tuottamasta tuloksesta. (OYL 1§.)

Osakeyhtiön koko verotettavasta tulosta maksettava vero on nimeltään yhteisövero. Vuonna 2012 sen suuruus on 24,5 %. (Verohallinto, Tuloverotus- Osakeyhtiö ja osuuskunta 2012.)

2 Verouudistuksen taustat ja tavoitteet

2.1 Verouudistuksen taustat

Veropoliittiset toimet, kuten uusien verojen suunnittelu ja vanhojen muokkaus, ovat osa kulloinkin istuvan hallituksen keskeisimpiä tehtäviä. Varsinaisia verouudistuksia valmistelevat yleensä työryhmät, jotka koostuvat eri valtiovarainministeriön virkamiehistä. Poliittinen vastuu on valtiovarainministerillä. (Niskakangas 2011, 22.) Suomen valtiovarainministeri vuonna 2012 on Jutta Urpilainen.

Verouudistusten tehtävänä on uudistaa verotusta tilanteen mukaan jatkuvasti niin, että kulloiseenkin ajankohtaan ja taloustilanteeseen löytyy sopiva verokanta. Sopiva verokanta on sellainen, joka toisaalta ei eriarvoista henkilöitä ja yrityksiä, toisaalta ei myöskään edistä maastamuuttoa ja tuloerojen kasvua. Käytännössä verotulojen kertyminen on sitä varmempaa ja tehokkaampaa, mitä enemmän erilaisia verolähteitä on. Valtion kassan tulomassojen kertyminen mahdollisimman monesta eri verolähteestä mahdollistaa yksittäisen henkilön ja yrityksen kannalta myös alemmat verokannat ja näin keventää yksittäisen veronmaksajan verotaakkaa vaikka verojen kokonaiskertymä kasvaa. (Niskakangas 2011, 22.)

Kulloinkin voimassa olevan verotuksen haasteet ja tavoitteet säilyvät vuosista ja vuosikymmenistä toisiin samoina huolimatta siitä, ketkä kulloinkin muodostavat Suomen hallituksen tai mikä Suomen valtion tai Euroopan taloudellinen tila on. Verojärjestelmän muutosvaatimukset perustuvat aina siihen, että juuri senhetkinen lainsäädäntö ei jollain tavalla ole optimaalinen juuri senhetkiseen maailman tilaan. Kulloinkin voimassa olevan verojärjestelmän on täytettävä verotuksen aiemmin asetetut tavoitteet ja oltava lisäksi oikeudenmukainen, tehokas, selkeä, yksinkertainen ja johdonmukainen. Erityisen haasteen verolakien valmisteluun tuo yksilötasoinen näkökulma; se mikä toisen henkilön mielestä on oikeudenmukainen verotusmalli, on toisen mielestä epäoikeudenmukainen. Heikki Niskakankaan mukaan (2011, 22) veropoliittinen päätöksenteko on asia, joka on erityisen altis lobbyingille. Se tarkoittaa, että eri tahot kuten erilaiset etujärjestöt, pyrkivät ajamaan omaa asiaansa ja hankkimaan veroetuja edustamilleen tahoille. Lobbareilla on usein hyvät yhteydet poliitikkoihin ja he pyrkivät vaikuttamaan etuihinsa myös julkisuuden kautta. (Niskakangas 2011, 22)

Leppiniemen (Leppiniemi 2010, 236) mukaan hyvä verojärjestelmä on sekä vakaa että helposti ennustettava. Vakaudella ja ennustettavuudella on suuri merkitys niin yritysten kuin yksityisten henkilöidenkin pitkän aikavälin päätöksiin kuten investointeihin, yrittäjäksi ryhtymiseen, yritysmuodon valintaan, säästämiseen ja tapaan säästää. Epävakaa ja huonosti ennustettavissa oleva verojärjestelmä kannustaa tekemään lyhytjänteisiä päätöksiä. Tästä näkökulmasta Suomen jatkuvasti muuttuva verolainsäädäntö ei ole hyvää taloutta tukeva järjestelmä. Toisaalta Suomen asema osana EU:ta pakottaa valtion seuraamaan EU- maiden lainsäädäntöä, jota on yhtenäistetty monin tavoin viime vuosina. Lisäksi uhkaava taloustilanteen huononeminen Euroopassa pakottaa valtion tekemään nopeita toimia valtion kassan kertymisen takaamiseksi ja EU- jäsenyyden säilymiseksi. (Leppiniemi 2010, 236.)

Vuoden 2012 verouudistuksen taustalta löytyvät valtion kasvu- ja työpoliittiset pyrkimykset. Verouudistuksen muita syitä ovat kilpailukyvyn parantaminen sekä valtion tarve saada lisää rahoitusta johtuen rahoitusmarkkinoilla vallitsevasta epäluottamuksesta ja talouskasvun yleisestä hidastumisesta. Verouudistuksen yleinen tavoite on, että ikääntyvästä väestöstä huolimatta Suomi säilyttää asemansa kilpailukykyisenä ja houkuttelevana maana sekä yksityishenkilöille että yrityksille ja että verotus säilyy kaikille osapuolille oikeudenmukaisena. (Niskakangas 2011, 103.)

2.2 Suomen veropolitiikka ja verotulojen käyttö

Finanssipolitiikka on Suomen valtiovallan talouspolitiikan kaikkein keskeisin osa-alue. Sen merkittävin osa ovat julkisen sektorin tulot ja menot. Veropolitiikka taas kohdistuu tuloihin ja on näin olennainen osa finanssipolitiikkaa. Suomen veropolitiikan ensisijainen päämäärä on erilaisten yhteiskuntapolitiittisten tavoitteiden toteutuminen ja sen kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisen verojärjestelmän luominen ja ylläpitäminen mahdollisimman tehokkaalla tavalla. (Niskakangas 2011, 16.)

Suomessa verotulojen ylivoimaisesti suurin käyttökohde on perinteisesti ollut julkinen sektori. Julkiseen sektoriin kuuluu valtio, kunnat ja sosiaaliturvarahastot. Kaikista kertyvistä verotuloista valtio käyttää noin puolet (Veronmaksajat 2012, valtionalous). Julkisen sektorin pääasiallinen tehtävä on tarjota kansalaisille erilaisia palveluita, kuten sosiaali- ja terveyspalveluita ja rahoittaa niitä verovaroin. Verovaroin rahoitetuista pal-

veluista käytetään nimeä ilmaisperiaatteen palvelut, joihin kaikilla kansalaisilla on varaa varallisuudesta riippumatta. Tässä mielessä julkista sektoria voidaankin pitää suoranaishoivana kansalaisilta kerättyjen verotulojen uudelleenjakoa keskuksena. (Niskakangas 2011, 24.)

Julkisen sektorin rahoittamisen tavoitetta kutsutaan fiskaaliseksi tavoitteeksi. Mitä enemmän julkisella sektorilla on tehtäviä hoidettavanaan ja mitä suurempi on julkisen talouden koko, sitä korkeampi yleinen verotaso maassa vallitsee. Paineet verotuksen kiristämiseen ja uusimiseen ovat väestön ikääntymisen myötä suuret. Kansalaisten ikääntyessä hoiva- ja eläkemenot uhkaavat kasvaa ennennäkemättömän suuriksi. (Niskakangas 2011, 24.)

2.3 Verot ja niiden tuotto

Bruttoveroasteella kuvataan verotuksen kokonaistasoa. Bruttoveroaste ilmaisee, kuinka paljon kaikki verotulot ovat yhteensä suhteessa bruttokansatuotteeseen. Vuonna 2011 Suomen bruttoveroaste oli 42,9 %. Verrattuna EU:n valtioiden bruttoveroasteisiin luku on koko alueen neljänneksi suurin. Toisaalta, mikäli vertailu suoritetaan EU 15-maiden eli alkuperäisten EU-valtioiden kesken, Suomen veroaste sijoittuu keskitasolle. EU-valtioista korkein bruttoveroaste on Tanskassa (48,2 %) ja Ruotsissa (47,1 %). Eurostatin (Eurostat Newsrelease 28.6.2011) teettämän tilaston mukaan EU:n keskimääräinen bruttoveroaste oli vuonna 2011 39,3 %. Huomattavaa on, että Suomessa veroaste on laskenut nopeammin kuin muiden EU 15-maiden. (Niskakangas 2011, 19.)

Veroasteella kuvataan julkisen sektorin keräämien verojen ja sosiaalivakuutusmaksujen osuutta kokonaistuotannosta. Valtiovarainministeriön (VM 2012) mukaan veroaste ei ole laskenut bruttoveroasteen tapaan viime vuosina. Vuonna 2011 veroaste jopa nousi välillisen verotuksen kiristämisen seurauksena. (VM 2012, Taloudellinen katsaus.)

Koko yleinen veropohja muodostuu kolmesta eri pääkohteesta. Tuloja ja yritysten voitoja verotetaan tuloverotuksella, yleistä kuluttamista kulutusverotuksella (ALV) ja omaisuuden hallintaa mm. kiinteistö-, perintö-, lahja- ja varainsiirtoveroilla. (Niskakangas 2011, 20.)

Tuloverolaissa verovelvolliseksi määritellään luonnollisten henkilöiden lisäksi, yhteisöt ja kuolinpesät. Verovelvollisuus määräytyy sen mukaan, onko verovuoden virallinen asuin- tai toimintapaikka ollut Suomessa. Rajoitettu verovelvollisuus koskee siten jossain muualla kuin Suomessa asunutta henkilö tai muualla kuin Suomessa sijainnutta yhteisöä, joka kuitenkin on verovuoden aikana saanut Suomesta verotettavaa tuloa. (TVL 9 §.)

3 Osakeyhtiö ja verotus

Osakeyhtiö on toiminimen rinnalla Suomen suosituin yhtiömuoto. Suurin osa suomalaisista osakeyhtiöistä on pieniä, listaamattomia, muutaman osakkaan muodostamia pienyhtiöitä. (Kukkonen & Walden 2011, 13.) Osakeyhtiön verotusta säättävät mm. osakeyhtiölaki ja kirjanpitolaki.

3.1 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen. Yrityksen tulosta, johon on laskettu mukaan kaikki osakeyhtiön eri tulolähteiden tulot, yhtiö joutuu maksamaan yhteisöveroa. Osakeyhtiön kohdalla vain yhtiön tuottama tulo luetaan verotettavaksi tuloksi, joten yhtiön verotus ei vaikuta osakkaan omaan verotukseen. (Koponen 2011, 266.)

Osakeyhtiön tulolähteitä ovat:

- elinkeinotulolähde
- maatalouden tulolähde
- henkilökohtainen tulolähde.

Elinkeinotulolähteen veronalainen tulo sisältää kaiken rahana tai rahanarvoisena etuutena saadun tulon. Elinkeinotulolähteen tuloksi lasketaan kaikki yrityksen osto- ja myyntitoiminta sekä sen tarjoamat palvelut (Kukkonen & Walden 2011, 17). Elinkeinotulolähteen tuloksi lasketaan myös kaikki vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuudesta saadut luovutushinnat sekä työn tai palvelun tuottamisesta tai suorittamisesta saadut erilaiset korvaukset, korot ja muut tulot. Rahoitusomaisuudesta saadut voitot, kuten elinkeinotoiminnasta johtuvan saamisen tai velan indeksi- ja kurssivoitot, sekä liikkeen tai ammatin tai niihin kuuluvan omaisuuden vuokratulot lasketaan kuuluvaksi myös tähän tulolähteeseen. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 5 §.)

Henkilökohtaisen tulolähteen tuloa voi kertyä esimerkiksi kiinteistönvuokrauksesta ulkopuoliselle tai yhtiömiehiltä perittävistä saamisista. Henkilökohtaisen tulolähteen tuloksi lasketaan myös kaikki sellainen sijoitustoiminta joka ei liity liiketoimintaan. (Kukkonen & Walden 2011, 17.)

Osakeyhtiön verotettava tulo syntyy laskemalla yhteen jokaisen tulolähteen tulo erikseen ja vähentämällä saadusta verovuoden tulosta aiemmilta verovuosilta vahvistetut tappiot, kukin samasta tulolähteestä missä ne ovat alun perin syntyneetkin. Loppusummaan eli verotettavaan tuloon kohdistetaan yhteisövero. Osakeyhtiön vahvistetut tappiot on mahdollista vähentää kymmenen seuraavan verovuoden aikana sikäli, kun tuloa samasta tulolähteestä syntyy. Jos tappiovuoden aikana yli puolet sen osakkeista vaihtaa omistajaa, yhtiö menettää tappioiden vähennysoikeuden. Tähän voi kuitenkin hakea poikkeuslupaa. (Verohallinto, Tuloverotus- Osakeyhtiö ja osuuskunta 2011.)

Tulolähdejako on yritykselle verotuksen kannalta hyvin merkittävä asia. Tämä johtuu paitsi siitä, että erilaiset verovähennykset ja tappiot voidaan vähentää verotuksessa tulolähteittäin, myös siitä, että tulojen jako vaikuttaa siihen kuinka yrityksen koko tulos määräytyy. (Kukkonen & Walden 2011, 17.)

Kaikki osakeyhtiön tiedot verotusta varten toimitetaan kausiveroilmoituksessa. Kuvio 1 havainnollistaa kuinka yhtiölle vahvistetaan verotettava tulo elinkeinoverolain mukaisen laskentakaavan mukaan.

+ / -	tuloslaskelman voitto/ tappio
+	tuloverot
	kuluiksi kirjatut vähennyskelvottomat
+	menot
-	tuotoiksi kirjatut verovapaat tulot
+ / -	jaksotuksesta johtuvat erot
+ / -	muut oikaisut
=	verovuoden verotettava tulo
-	vahvistetut tappiot
=	LOPULLINEN VEROTETTAVA TULO

Kuvio 1. Elinkeinotoiminnan verotettavan tulon muodostuminen (Tomperi 2012, 68.)

Nimensä mukaisesti tuloslaskelman voiton, josta verotus lasketaan, tulee perustua yrityksen kirjanpidon tuloslaskelman osoittamaan tulokseen. Kuluiksi kirjatulla vähennyskelvottomilla menoilla tarkoitetaan tässä aiemmin mainituista edustuskuluista vähennyskelvottomiksi jäänyttä puolikasta, erilaisia sakkoja ja rangaistumaksuja, eläke- ja vakuutusmaksujen vähennyskelvotonta osuutta, käyttöomaisuusosakkeiden luovutus tappioita ja maksamattomalle verolle laskettua viivästyskorkoa. Erilaiset vesi-, viemäri-, tele- ja puhelinverkkoon liittymismaksut kuuluvat tähän luokkaan mikäli niihin sisältyy ehto liittymismaksun palauttamisesta niistä eroamishetkellä. (Yhteisyyden, valtionlaitoksen, kunnan, seurakunnan yms. verotus, Veroilmoituksen 6 täyttöohjeet 2010.)

Osakeyhtiön kirjanpito ja verotus liittyvät kiinteästi toisiinsa. Laki elinkeinon verotuksesta säättää osakeyhtiön kirjanpitosidonnaisuudesta (Laki elinkeinotulojen verottamisesta 54 §). Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että osakeyhtiö ei voi jaksottaa menojaan ja tulojaan useammalle verovuodelle tai vähentää vaihto- ja sijoitusomaisuuden hankintamenoja ja varauksia kuluina, mikäli yhtiön kirjanpitoon ei ole tehty täysin vastaavia kirjauksia. Osakeyhtiön poistoja ei myöskään voi vähentää enempää kuin kirjanpidossa on vähennetty. Lain mukaan kirjanpitosidonnaisuus koskee kaikkia etukäteen saatuja tuloeria kuten vuokria ja korkoja, vaihto- omaisuuden hankintamenoista tehtyjä kulukirjauksia, elinkeinotoiminnasta johtuvia kurssi- ja indeksitappioita ja käyttöomaisuuden poistoja ja varauksia. (Laki elinkeinotulojen verottamisesta 54 §.)

3.2 Vähennyskelpoiset menot ja verovapaat tulot

Yrittäjälle tulot ovat pääsääntöisesti veronalaisia ja menot verotuksessa vähennyskelpoisia, ellei erikseen toisin ole säädetty. Vähennyskelpoisia ovat siis kaikenlaiset menot ja menetykset jotka johtuvat tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä riippumatta siitä, tuottaako uhrattu meno tuottoa vai ei. Vähennyskelpoisia kuluja ovat siten mm. vaihto- omaisuuden, sijoitusomaisuuden ja käyttöomaisuuden hankintamenot kokonaisuudessaan. (Koponen 2011, 41.) Edustusmenojen kohdalla vähennyskelpoisia on kuluista vain puolet ja mainoslahjojen kohdalla kaikki menot sillä edellytyksellä, että lahjat ovat tavanomaisia (Koponen, 2011, 51 – 54).

Osakeyhtiön maksaman palkan, kuten myös henkilösivumenojen katsotaan olevan yhtiölle vähennyskelpoista kuluja. (Laki elinkeinotulojen verottamisesta 8 §) Maksettujen palkkojen vähentäminen pienentää yhtiön maksamien verojen yhteismäärää ja saattaa siksi olla verotuksellisesti osingonjakoa edullisempaa. Toisaalta palkkaa maksaessaan yhtiö joutuu maksamaan myös sosiaaliturvamaksun, jonka suuruus vuonna 2012 on 2,12 %. Palkkoihin lasketaan kuuluvaksi myös loma- ja sairausajanpalkat sekä äitiysloma-ajan palkat ja myös henkilökunnalle annetut rahalahjat. Vähennyskelpoisiin kuluihin luetaan myös erilaisten luontoisetujen järjestämisestä johtuvat menot, jäsenmaksut, matkamenot, markkinointi- ja mainosmenot ja tietyin edellytyksin. Luottotappiot ovat vähennyskelpoisia sikäli kun voidaan todentaa että tappio on lopullinen. Esimerkiksi myyntisaaminen muuttuu vähennyskelpoiseksi vasta, kun suoritusta ei enää perustellusti voida olettaa kerääntyvän. (Koponen, 2011, 51 – 61.)

Elinkeinoiminnan verovapaiksi tuloiksi katsotaan mm. käyttöomaisuuden myyntivoitot ja voitto-osuudet, jotka on saatu yhtymistä. Lisäksi verovapaiksi tuloihin luetaan suoritukset, jotka on saatu pääomansijoituksina ja kulloinkin voimassa olevan verolainsäädännön mukaan osa yrityksen saamista osinkotuloista. (Laki elinkeinotulojen verottamisesta 6 §.)

Huomattavaa on, että elinkeinoiminnan kaikki menot ja tulot on kirjattava kirjanpitoon siitä riippumatta, ovatko ne verottomia tai vähennyskelpoisia. Kirjanpidosta menot ja tulot on myös pystyttävä todistamaan oikeiksi. (Leppiniemi 2010, 90.)

3.3 Nettovarallisuuden laskeminen osakeyhtiössä

Listamattoman osakeyhtiön nettovarallisuus saadaan vähentämällä sen varoista velat. Nettovarallisuuteen lasketaan mukaan kaikkien tulolähteiden varat ja velat (Koponen, Juha, 2011, 274). Sillä, mistä eri tulolähteistä saaduista tuloista nettovarallisuus muodostuu, ei tässä kohtaa ole merkitystä. (Kukkonen & Walden 2011, 33.)

Verotuksessa varojen arvoksi katsotaan nettovarallisuutta laskettaessa pääsääntöisesti kaikki poistamatta olevat hankintamenot. Varoihin luetaan mm. käyttö-, vaihto-, ja rahoitusomaisuus sekä sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Lisäksi varoiksi lasketaan kaikki osakeyhtiön omistama omaisuus vaikka se ei olisi lain-

kaan yhtiön käytössä. Näin esimerkiksi osakeyhtiön omistama asunto, jossa asuu osakas, lasketaan yhtiön varallisuuteen. (Koponen 2011, 275.)

Yrityksen käyttöomaisuus ja sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa, arvostetaan siihen arvoon, joka on poistamatta verovuoden päättyessä. Käyttöomaisuuteen kuuluvat kiinteistöt tai rakennukset voidaan kuitenkin arvostaa verovuotta edeltävän vuoden vertailuarvoon, jos se on poistamatonta hankintamenoa suurempi. Yrityksen vaihto-omaisuuden arvoksi lasketaan sen hankintameno vähennettynä epäkuranttiusvähennyksellä. Rahoitusomaisuus arvostetaan sen nimellisarvoon tai hankintamenuun. Myyntisaamisista vähennetään luottotappiot ja muista saamisista vähennetään niiden verotuksessa vähennetyt arvonalennukset. Arvopaperit, jotka kuuluvat rahoitusomaisuuteen, arvostetaan verotuksessa niiden jäljellä olevaan hankintamenuun tai korkeampaan edellisen vuoden vertailuarvoon. Valuuttamääräiset saamiset arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. (Koponen 2011, 275.)

Yrityksen varallisuuteen lasketaan mukaan sen omistamat osakkeet sekä julkisesti noteeratuista että noteeraamattomista yrityksistä. Näistä julkisesti noteerattujen yritysten osakkeiden vertailuarvon, jonka mukaan ne nettovarallisuutta laskiessa arvostetaan, lasketaan olevan 70 % kyseisten osakkeiden markkina-arvosta. Julkisesti noteeraamattomien yritysten osakkeiden arvostamiseksi lasketaan vertailuarvo osakkeen matemaattisen arvon perusteella ottaen huomioon jaettava osinko ja sääntö, jonka mukaan vertailuarvo ei voi nousta enempää kuin 50 % vuodessa. (Koponen 2011, 276.)

Yhtiön veloiksi luetaan kaikki erät, jotka ovat merkittynä yrityksen taseen vastattaviin vieraaksi pääomaksi. Mikäli tilikaudella on maksamatonta tuloveroa, se merkitään siirtovelaksi ja jätetään näin nettovarallisuuslaskelman ulkopuolelle. Velat arvostetaan niiden nimellisarvoon, tai jos velka on sidottu indeksiin tai muuhun vertailuperusteeseen, sen muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen arvoon. Mahdollisen pääomalainan katsotaan olevan luonteeltaan vierasta pääomaa joten se lasketaan mukaan velkoihin kun lasketaan osakeyhtiön nettovarallisuutta. (Koponen 2011, 276.) Laskennallisia verovelkoja ei lasketa kuuluvaksi osakeyhtiön velkoihin (Kirjanpitolaki 18 §, luku 5).

Kuviossa 2 on havainnollistettu kuinka esimerkkiyrityksen (Liite 3) nettovarallisuus muodostuu:

Varat		
- osakkeet	80427	
- koneet ja kalusto	127150	
- vaihto- omaisuus	24367	
- rahoitusomaisuus	+ 7465	
	<u>239409</u>	
Velat		
- lainat rahoituslaitoksilta	63080	
- ostovelat		+17032
	<u>80112</u>	
Nettovarallisuus	<u>159297</u>	-

Kuvio 2. Nettovarallisuuden muodostuminen (Tomperi 2012, 68.)

3.4 Osakkeen matemaattisen arvon laskeminen

Osakeyhtiön nettovarallisuuden perusteella voidaan osakkeelle laskea sekä matemaattinen arvo että vertailuarvo. Osakkeen matemaattinen arvo ja vertailuarvo eivät välttämättä ole yhtenevät. Taulukossa 1. on havainnollistettu osakkeen matemaattisen- ja vertailuarvon laskeminen:

Taulukko 1. Osakkeen matemaattisen- ja vertailuarvon laskeminen. (Vero.fi, Tuloverotus- osakeyhtiö ja osuuskunta 19.1.2012)

Matemaattinen arvo	Vertailuarvo
Nettovarallisuus / ulkona olevat osakkeet = osakkeen matemaattinen arvo	Nettovarallisuus - tilikaudelta jaettavaksi päätetty osinko / ulkona olevat osakkeet = osakkeen vertailuarvo

Jos yritys on jakanut voittoja ostamalla omia osakkeitaan tai se on lunastanut niitä takaisin, näitä osakkeita ei voida ottaa mukaan laskettaessa osakkeelle matemaattista arvoa. Jos kyseessä on uusi yritys, osakkeen matemaattiseksi arvoksi katsotaan suoraan osakkeen nimellisarvo. Uusi yritys ei tällöin saa olla olemassa olleen yrityksen tilalle perustettu yritys eikä uusi yritys, jonka ensimmäinen tilikausi ei ole päättynyt ennen käynnistyvän verovuoden alkua. Jos osakkeelle ei voida laskea nimellisarvoakaan, käytetään arvostamiseen osakkeen kirjanpidollista vasta-arvoa. Jos yhtiö tai joku sen osakkaista vaatii, voidaan käyttää kirjanpidollista vasta-arvoa korkeampaa osakkeen merkintähintaa. (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/ 1142.)

3.5 Osakeyhtiön saamien osinkojen verotus

Voidaan sanoa, että osakeyhtiön toisesta osakeyhtiöstä, jonka yhtiömuoto on sama, saama osinko on verovapaata. Näin listaamattoman osakeyhtiön toiselta listaamattomalta osakeyhtiöltä saama osinko on verovapaata tuloa riippumatta omistusosuudesta. Kun taas osingon jakajana on pörssiyritys, 75 % siitä on listaamattomalle osakeyhtiölle veronalaista tuloa. Veroa tästä osasta yhtiö maksaa yhteisöverokannan mukaan. Poikkeuksen tähän muodostaa tilanne, jossa osakeyhtiö omistaa pörssiyrityksen osakkeista vähintään 10 %. Tällöin osingot ovat verovapaata. (Koponen 2011, 274.)

Poikkeustilanteessa listaamattoman osakeyhtiön jakama osinko toiselle listaamattomalle osakeyhtiölle on veronalaista. Tällöin osinkoa jakava yritys on ns. veroparatiisi yhtiö. Veroparatiisiyrityksellä tarkoitetaan yhtiötä, joka välttää verotusta toimimalla sellaisessa maassa, jossa on matala tai jopa täysin olematon yhteisöveroaste. Veroparatiisiyrityksen jakama osinko on kokonaan verotettavaa tuloa (Koponen 2011, 274.)

3.6 Osakeyhtiön osakkaan, omistajaosakkaan ja omistajayrittäjän verotus

Osakeyhtiön turvallisuus yhtiömuotona liittyy vahvasti siihen, että osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen. Itsenäisyys tarkoittaa tässä tapauksessa sitä, että yhtiön omistajaa tai osakkaita ei voida verottaa yritykseen liittyen ennen kuin he nostavat tuloa yhtiöstään. Verotettava tulo voi olla tällöin palkkaa tai luontoisetua, joka on rinnastettavissa palkkaan, tai osinkoa. Jos yritys on tuottanut tappiota, on verotusta mahdollista lykätä seuraavaan voitolliseen vuoteen. (Koponen 2011, 266.)

Omistajaosakkaalla tarkoitetaan sellaista henkilöä, joka omistaa yksin tai perheenjäsentensä kanssa vähintään 30 % yhtiön osakkeista. Omistajaosakkaaksi voidaan määritellä myös sellainen henkilö, jolla on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Omistajaosakkaaksi määritellään lain mukaan myös osakkaan perheenjäsen, jonka hallussa on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. (Vero 2012, Osinkotulojen verotus, saajana omistajayrittäjä.)

Yrittäjäosakkaalla tarkoitetaan sellaista henkilöä, joka omistaa yli 50 % yhtiönsä osakkeista yksin tai perheenjäsentensä kanssa. Yrittäjäosakkaana pidetään myös sellaista osakasta, joka työskentelee yrityksessä johtavassa asemassa ja jolla on yksin enemmän kuin 30 % yhtiön osakepääomasta tai koko äänivallasta. (Vero 2012, Osinkotulojen verotus, saajana omistajayrittäjä.)

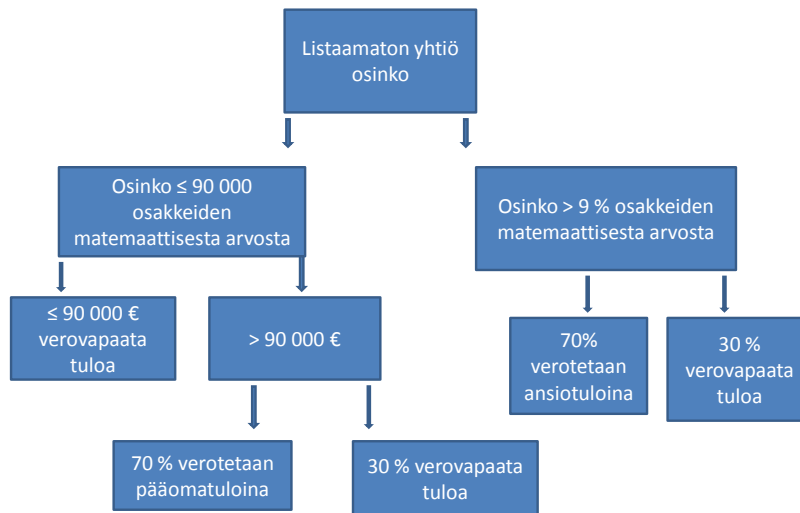
Vaikka osakeyhtiön tulo ja tulos eivät sellaisenaan vaikuta lainkaan yhtiön osakkaan verotukseen on osakkaalle maksetun palkan ja luontoisetujen oltava kohtuullisia tehtyyn työhön nähden. Jos yritys maksaa osakkailleen kohtuullista suurempaa palkkaa tai etuuksia, voi verottajalla olla aihetta epäillä yhtiötä peitellystä osingonjaosta. (Yrittäjät, Osakeyhtiön verotus 2001.)

Lain mukaan listaamattomissa yhtiöissä osakkaiden on mahdollista nostaa yhtiöstä verovapaata osinkoa. Vuonna 2012 verovapaan osingon määrä on 60 000 euroa. (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa). Tällöin lasketaan osakeyhtiön nettovarallisuuden perustuvan osakkeen matemaattisen arvon perustella, kuinka osinko jaetaan verovapaaseen tuloon, pääomatuloon ja ansiotuloon. Verovapaat yksityisötöt sen sijaan eivät ole osakeyhtiössä mahdollisia. (Verohallinto, Suoritukset osakkeenomistajille 2012.)

Julkisesti noteeraamattomasta yhtiöstä saatujen osinkojen verokohtelu määräytyy yhtiön osakkeiden matemaattisen arvon perusteella. Verotuksessa käytetään nk. 9 %:n sääntöä. Säännön mukaan osinko on saajalleen verotonta tuloa siihen summaan asti, joka vastaa osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettua 9 %:n tuottoa jos summa ei ylitä 90 000 euron ylärajaa (2011) tai osakkeenomistajan osakkeiden matemaattinen arvo ylitä miljoonaa euroa (2011). Siltä osin kun osingot ylittävät euromääräisen ylärajan, osingoista 70 % lasketaan olevan veronalaista pääomatuloa (9 % sisältyvä osinko) ja 30 % verovapaata tuloa. 90 000 euron raja on osakaskohtainen. Jos yritys jakaa

osinkoa enemmän kuin 9 %, jaetaan ylittävä osa kahteen eri osaan. Osingon verovapaan 9 % rajan ylittävästä osasta 70 % verotetaan saajaltaan ansiotuloina. Loput 30 % on saajalle verovapaata. (Koponen 2011, 270.)

Kuvio 3. Yksityishenkilön osinkojen verotus.

Kuvio 3. Yksityishenkilön listaamattomasta yhtiöstä saamien osinkojen verotus (Koponen 2011, 271.)

Yrittäjäosakkaan osakkeiden kohdalla matemaattinen arvo on oikaistava ennen osinkojen jakamista pääoma- ja ansiotulo-osinkoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että osakkeiden matemaattisesta arvosta tehdään asunto- ja osakaslainavähennys, jos tarpeellista. Osakkaalla on oikeus vähentää asunnon, joka kuuluu yrityksen varoihin mutta on osakkaan tai hänen perheenjäsenensä käytössä, arvo. Ehtona on, että osakas ei ole työntekijäin eläkelain mukaisessa työsuhteessa osinkoa jakavaan yhtiöön. Osakaslainan arvo vähennetään osakkeiden matemaattisesta arvosta, jos osakkaan ja hänen perheensä omistuksessa on vähintään 10 % yhtiön osakkeista tai äänimäärästä. (Verohallinto, suoritukset osakkeen omistajille - osakeyhtiö 2012.)

Työpanososingoksi kutsutaan nimensä mukaisesti osinkoa, joka maksetaan korvauksena annettua työpanosta vastaan. Työpanososingon harhaanjohtavasta nimestä huolimatta sillä ei ole mitään tekemistä osinkoverotuksen kanssa, eikä näin ollen työpanoksen antaneella henkilöllä ole mahdollisuutta saada osuudestaan 9 % verovapaana ku-

ten osinkoverotuksessa. Työpanososinko verotetaan työpanoksen antaneen henkilön tulona täysmääräisesti. Sen sijaan työpanososingon jakaneen yrityksen kohdalla osinkoverotus toteutuu sikäli, että se saa vähentää jakamansa työpanososingon määrän verotuksessaan. Käytännössä verotuksen näkökulmasta työpanososingon jako osakkaalle tarkoittaa samaa kuin palkanmaksu. Yritys joutuu maksamaan työpanososingon jaon yhteydessä tavanomaisen sosiaaliturvamaksun ja osakkaan palkkaveron. (Kukkonen & Walden 2011, 62.)

Jos osakeyhtiön omistajaosakas tai yrittäjäosakas maksaa itselleen yrityksestä palkkaa, on hänen maksettava siitä myös palkan henkilösivukulut. Toisaalta osakas, joka saa palkkaa, on oikeutettu tulonhankkimis- ja ansiotulovähennyksiin. Tulonhankkimisvähennyksen määrä on 620 € ja se myönnetään kaikille sellaisille verovelvollisille, jotka ovat saaneet palkkaa verovuoden aikana. Kunnallisverotukseen kuuluvan ansiotulovähennyksen määrä on 51 prosenttia tuloista, kun tulojen suuruus on 2500 € - 7230 € ja 28 prosenttia siltä osin kun tulot ylittävät 7230 €. Jos puhdas ansiotulo ylittää 14 000 euroa, pienenee vähennyksen määrä 4,5 prosentilla. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen saa paitsi palkkatuloista, myös ansiotuloina verotettavista osingoista. (Veronmaksajat 2012.)

3.7 Osakeyhtiön voitonjako

Osakeyhtiö voi jakaa voittoja ja käyttää niitä palkanmaksuun jakamalla varoja, jotka ovat syntyneet tilikauden voitosta. Voitonjako tarvitsee lainvoimaisen yhtiökokouksen päätöksen. Jaettavan voiton määrä on korkeintaan se, joka jää jäljelle, kun taseen lopsummasta on vähennetty mahdolliset tappiot ja tietyt pakolliset menot, kuten mahdolliset yhtiöjärjestyksen mukaiset siirrot vararahastoihin. Yrityksen kannalta osakkaalle kannattaa maksaa mieluummin palkkaa kuin osinkoa, ainakin pienellä tulotasolla, sillä palkka on yritykselle vähennyskelpoinen erä kun taas osinko ei ole. Jos kysymys on hyvin pienestä tulotasosta, on mahdollista että maksettua palkkaa verotetaan jopa edullisemmin kuin verovapaita osinkoja. (Koponen 2011, 285.)

Osakeyhtiön luvalliset varojen jakotavat ovat:

1. voitonjako palkkatulona ja luontoisetuina
2. voitonjako osinkoina ja pääomanpalautuksina
3. voitonjako luovutusvoitoina osakkeiden myynnistä
4. voitonjako korko- ja vuokratuloina
5. voitonjako hankkimalla yhtiön omia osakkeita tai lunastamalla niitä takaisin
6. voitonjako purkamalla osakeyhtiö

(Kukkonen & Walden 2011, 13.)

Osakeyhtiölaki määrittelee tarkasti, miten osakeyhtiön voittoa voidaan jakaa (OYL 13 §, luku 1). Voiton jaon muodolla ei yrityksen tuloksen kannalta ole merkitystä, mutta osakkaan verokohtelun kannalta on suuri merkitys sillä, miten osakeyhtiön voitto jaetaan. Mm. osinkojen kohdalla osakeyhtiölaki on määritellyt osinko- käsitteen tiukasti vain ja ainoastaan yhtiön tilikauden ja aiempien tilikausien voiton jakamiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vaikka osakeyhtiön muutakin vapaata pääomaa ja SVOP- sijoituksia on mahdollista jakaa yhtiöstä ulos aivan kuten osinkoja, niiden verokohtelu on osakkaan kannalta hyvin erilainen ja usein epäedullinen. (Kukkonen & Walden 2011, 44.)

Taulukossa 2 on esitetty osakeyhtiön eri varojenjakotavat OYL: n mukaan ja kuinka niitä verotetaan:

Taulukko 2. Osakeyhtiön varojenjako (Kukkonen & Walden 2011, 44.)

Voitonjako osinkona	Tavanomainen nettovarallisuuteen perustuva osinkoverotus
SVOP = vapaan oman pääoman rahaston jakaminen	Pääomanpalautuksen verotus eli luovutusvoiton verotus
Sidotun oman pääoman alentaminen	Luovutusvoiton verotus
Omien osakkeiden ostaminen	Luovutusvoiton verotus
Varojen jako yhtiön purkamisen yhteydessä	Luovutusvoiton verotus

Vuonna 2011 luovutusvoittoja verotettiin suhteellisen pääomaverokannan 28 % mukaan.

Osakeyhtiön on mahdollista myöntää osakslainaa osakkaalleen, kunhan se on yrityksen toiminnan kannalta perusteltua, lainansaajan kannalta oikeudenmukaista eikä sen myöntäminen vaaranna yrityksen maksukykyä. Mikäli osakas omistaa itse tai yhdessä perheenjäsenensä kanssa vähintään 10 % yrityksen osakkeista, osakkaan on maksettava laina yritykselle saman kalenterivuoden sisällä takaisin. Muutoin verottaja tulkitsee rahalainan osakkaan verotuksessa pääomatuloksi. Jos osakas kuitenkin maksaa lainan yritykselle takaisin viiden vuoden sisällä, hän saa vähentää takaisin maksetun määrän omista pääomatuloistaan. Jos osakslaina jää maksamatta kokonaan ja voidaan osoittaa, että osakas ei ole maksukyvytön, katsotaan kyseessä olevan peitelty osinko. Yrityksen kannalta huomattavaa on, että koska osakslainan nostaminen omasta yhtiöstä pienentää verovapaan osingon saamisen mahdollisuutta, vähennetään osakkaan ja hänen perheenjäseniensä ottama osakslaina osakkeen matemaattisesta arvosta ennen verovapaan osingon osuuden laskemista. Yhtiön on tehtävä vuosi-ilmoitus pääomatuloksi luettavista osakslainoista ja niiden takaisinmaksuista. (Koponen 2011, 158 – 165.)

3.8 Peitelty osinko

Suomen laissa (Verotusmenettelylaki 29 §) peiteltyllä osingonjaolla tarkoitetaan jotain rahanarvoista etua, jonka osakeyhtiö on antanut osakkeenomistajalle tai osakkeenomistajan omaiselle joko ilmaiseksi tai liian alhaisella hinnalla. Verottaja voi katsoa peiteltyä osinkoa syntyneen myös silloin, jos on syytä epäillä että yritys on hankkinut omia osakkeitaan tai lunastanut omaa osakepääomaansa vain välttääkseen osinkoverotusta. (Leppiniemi 2010, 161.)

Ilmeistä peiteltyä osinkoa kohdellaan verotuksessa samalla tavoin kuin olisi verotettu osinkojen tai rahanarvoisen edun käypää hintaa. Jos kyseessä on omien osakkeiden hankkiminen tai osakepääoman lunastaminen, verotetaan peiteltyjä osinkoja osakkeenomistajan veronalaisina tuloina. Peitelty osinko verotetaan aina ansiotulona kun on kyse luonnollisesta henkilöstä. (Leppiniemi 2010, 161.)

4 Vuoden 2012 verouudistus

Suomessa on toteutettu eri hallitusten aikana lukuisia merkittäviä yritysverouudistuksia. Näistä suurimpana mainittakoon mm. vuoden 1993 Esko Ahon suuri verouudistus jonka yhteydessä Suomen yhteisöverokanta laskettiin 60 prosentista peräti 25 prosenttiin Suomen talouskasvun kiihdyttämiseksi laman jälkeen ja yritystoiminnan elähdyttämiseksi. (Niskakangas 2011, 101.)

Valtion talousarvioesityksen (2012) mukaan Suomen valtion verotulojen arvioidaan kasvavan noin 6,5 % vuonna 2012 verrattuna vuodelle 2011 budjetoituun. Euromääräisesti se tarkoittaa noin 2,4 miljardia. euroa. Esityksen mukaan valtiontalouden turvaamiseksi kasvatetaan verotulokertymiä toteuttamalla erinäisiä veropoliittisia toimia eli muutoksia verotuksessa vuonna 2012. Yritysverouudistuksen tavoitteena on myös lisätä yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja ohjata Suomalaisten kulutusta ja tuotantoa kohti kestäväää kehitystä. Valtion talousarvioesityksen mukaan pääomatuloveron nostaminen tukee tuloerojen kaventamista ja ehkäisee näin eriarvoisuutta. (Valtion talousarvioesitykset 2012.)

Suomen valtion talousarvioesitys osakeyhtiöiden verotuksen muuttamiseksi vuonna 2012 koskee seuraavia asioita:

- Yhteisöveroprosentin aleneminen 24,5 prosenttiin.
- Pääomaverokannan korottaminen 30 prosenttiin.
- Pääomatuloverojen muuttaminen progressiiviseksi siten, että 50 000 euron ylittävältä osalta verokanta nousee 32 prosenttiin.
- Yksityisen osakeyhtiön jakaman osingon verovapaan pääomatulo - osuuden pienentäminen 60 000 euroon.
- 60 000 euron verovapaan pääomatulon nostamiseen vaadittavan yrityksen maksimi nettovarallisuuden aleneminen miljoonasta 666 666 euroon osakasta kohden
- Rajoitetusti verovelvollisten yhteisöjen saamiin osinkotuloihin sovellettava lähdeverokanta alenee 24,5 prosenttiin.

Taulukossa 3. on eritelty vuoden 2012 verouudistuksen yksityistä osakeyhtiötä koskevat kohdat ja kuinka ne ovat muuttuneet edellisestä vuodesta.

Taulukko 3. Verouudistus 2012 (Hallituksen esitykset, 130/ 2011)

	Verotus 2011	Verotus 2012
Yhteisövero	26 %	24,5 %
Pääomaverokanta	28 %	30 %
Pääomaverokanta 50 000 ylittävältä osalta	28 %	32 %
Osingon verovapaa pääomatulo- osuus (listaamaton osakeyhtiö)	90 000 €	60 000 €
€ 60 000 verovapaan pääomatulon nostamiseen vaadittava maksimi nettovarallisuuden aleneminen	1 000 000 €	666 666 €
Rajoitetusti verovelvollisten yhteisöjen osinkotuloihin sovellettava lähdeverokanta	28 %	30 %

Hallituksen esityksen pohjalta toteutettava verouudistus tähtää yritysten työllistämiskasvu- ja investointimahdollisuuksien parantamiseen. Osake- ja pörssiyritysten suoraa verotusta kevennetään ja verotuksen painopistettä siirretään maltillisesti yhteisön verotuksesta kohti osakkaiden verotusta. Verotuksen sosiaalista oikeudenmukaisuutta parannetaan kiristämällä pääomatulojen verotusta. Pääomatulojen verokantaa nostetaan ja vero muutetaan progressiiviseksi siten, että pääomatulojen ylittäessä 50 000 euroa myös pääomaverokanta nousee. Muutokset veroperusteissa aiheuttavat muutoksia myös kuntien ja seurakuntien tuloihin. Hallituksen esityksen mukaan ne kompensoidaan maksamalla kunnille niiden osuus yhteisöverosta korotettuna 5 prosenttiyksiköllä. Seurakuntien osuus yhteisöverosta maksetaan korotettuna 0,4 prosenttiyksiköllä. Valti-

on jako-osuus verotuksessa alenee vastaavilla summilla. (VM, Vuodenvaihteen muutoksia VM: n hallinnonalalla 2011.)

Yhteisöveromuutos toteutuu käytännössä yrityksen tilikauden päättymisen ajankohdasta riippuen. Jos yrityksen tilikausi päättyy 31.12.2011, yritys maksaa yhteisöveroa vanhan 26 % verokannan mukaan. Jotta yritys olisi pystynyt hyötymään yhteisöveron laskusta jo vuonna 2012, yrityksen tilinpäätösajankohta olisi pitänyt muuttaa vuoden 2012 puolelle ja ilmoittaa tästä Kaupparekisteriin neljä kuukautta ennen alkuperäistä tilikauden päätymispäivää. (Pretax Accountor Group 2011.)

4.1 Yhteisövero

Yhteisöveroksi kutsutaan osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksamaa tuloveroa, jonka määrä lasketaan yrityksen koko verotettavan tulon määrästä (VM, Yhteisövero, 31.1.2012). Yhteisöveron euromääräinen merkitys on suuri; vuoden 2011 esityksen mukaan yhteisöveron osuus kaikista veroista oli 10,84 % (Niskakangas 2011, 20).

Verovuonna 2011 Suomen yhteisöverokanta oli 26 %. Vuoden 2012 alusta alkaen yhteisöveroprosentti alenee 24,5 prosenttiin. Hallituksen budjettiehdotuksessa yhteisöveroa koski alun perin vain yhden prosenttiyksikön alennus, jolloin vuoden 2012 prosentiksi olisi muotoutunut 25 %. Syksyllä 2011 aikaansaatiin kuitenkin ns. raamisopimus jonka yleiseksi kannustimeksi hallitus päätti alentaa yhteisöveroa vielä puolella prosenttiyksiköllä. (Veronmaksajat, Veromuutokset 2012.)

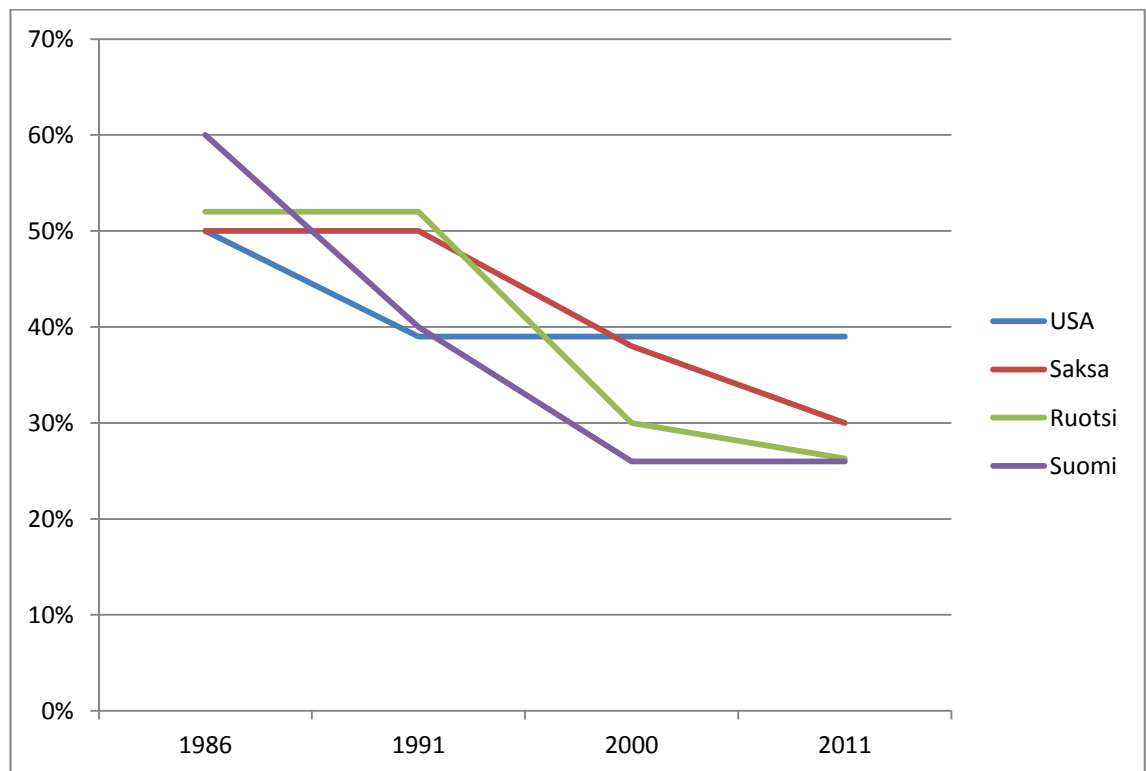
Yhteisöverolla on erittäin tärkeä veropoliittinen asema ja yhteisöverokannan suuruus on valtion talouden kannalta yksi suurimpia verotuksellisia dilemmoja. Kun yhteisövero on korkea, on olemassa vaara, että yritykset vievät toimintansa matalamman yhteisöverokannan maihin. Kun taas yhteisöverokanta on matala, on vaarana tulojen menetys. Yrityksillä on tietenkin myös mahdollisuus vyöryttää kustannuksiaan, joten verokannan noston todelliseksi maksajiksi voivat joutua joko kuluttajat tai yrityksen työntekijät vaikka yritysten toiminta säilyisikin Suomessa. Niskakankaan (2011, 100) mukaan veron vyöryttäminen joko tuotantotekijöihin tai suoritteisiin onnistuu kansainvälisessä yrityksessä kohtuullisen hyvin pitkällä aikavälillä.

Niskakankaan (2011, 101) mukaan kansainvälisessä yrityksessä voidaan nähdä selvä yhteys maan yhteisöverokannan ja yrityksen työntekijöiden palkkojen välillä. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli yhteisöverokanta on korkea, yritys kompensoi sitä maksamalla pienempiä palkkoja. Mikäli taas sekä yhteisöverokanta että yleinen palkkataso ovat korkeita, yritys mieluiten välttää liiketoimintaa kokonaan kyseisessä maassa.

Suomen näkökulmasta yhteisöveron nostoa koskeva veropoliittinen ongelma onkin: Kuinka säilyttää sekä veroja maksavat kansainväliset yritykset Suomessa, että ylläpitää vallitseva palkkataso ja ehkäistä tuloeroja, että vielä kasvattaa kuluttajien ostovoimaa hillitsemään inflaatiota.

Yhteisövero voidaan nähdä myös verotuksellisenä keinona saada ulkomaisessa omistuksessa olevan yrityksen voitoista verotuloja. Tämän takia yleinen kansainvälinen käytäntö on, että osakeyhtiöiden voittoja verotetaan jo niiden syntyessä ja lisäverotus suoritetaan omistajien voitonjaon yhteydessä. (Niskakangas 2011, 100.)

Kuviossa 4. kuvataan yhteisöveron kehitystä USA:ssa, Saksassa, Ruotsissa ja Suomessa vuosien 1986 – 2011 välillä.

Kuvio 4. Yhteisöveron kehitys (Niskakangas 2011, 101)

Kuvio havainnollistaa selkeästi, että yhteisöveron kehityksen trendi on laskeva. Toisaalta, kaavio osoittaa myös, että USA:n ja Saksan yhteisöverokannat ovat laskevasta trendistä huolimatta verraten korkeat 30 % ja 39 %. Niskakankaan (2011, 101) mukaan voidaankin sanoa, että mitä pienemmästä ja avoimemmasta taloudesta on kysymys, sitä voimakkaampia paineita yhteisöveron alentamiseksi on olemassa (Niskakangas 2011, 101).

Yhteisöverokannan alenemistrendille on olemassa erilaisia syitä. Suomen talouspolitiikka tähtää kasvuun ja korkeaan työllisyyteen ja sen investointien suuntautuminen on hyvin keskeisessä asemassa. Valtio pitää kasvuyritysten tukemista tavoiteltavana toimintamallina ja se haluaa matalalla yhteisöverokannalla taata yrityksille enemmän voittoa käytettäväksi investointeihin. Yhteisöverokannan alentaminen yhdistettynä osinkoverotuksen kiristämiseen tukee nimenomaan yritysten kasvua enemmän kuin yksittäisten omistajien palkitsemista. Tällä taas on yritysten kasvun myötä hyvin todennäköisesti myös työllistävä vaikutus. Vertailtaessa eri maiden yritysten taloutta viimeisen kahdenkymmenen vuoden ajalta, voidaan huomata että yhteisöveron alenemisen myötä yritysten taseet sekä Suomessa että ulkomailla ovat keskimäärin vahvistuneet ja normalisoituneet. Tällä taas on ollut edullinen vaikutus laskusuhdanteen vaikutusten minimointiin. (Niskakangas 2011, 102, 109.)

Euroopan valtioiden välinen kilpailu suuryritysten saamisesta oman maan veronmaksajiksi on jatkuva. Helsingin Sanomien mukaan (HS 14.9.2012) Ruotsi on jo päättänyt laskevansa yhteisöveroa tulevana vuonna 2013 22 prosenttiin. Helsingin Sanomien haastattelema Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja Jussi Järventauksen mielestä Ruotsin yhteisöveron aleneminen lisää Suomen valtion paineita alentaa yhteisöverokantaansa tulevaisuudessa entisestään. (HS 14.9.2012, Ruotsi alentaa yritysten verotusta 22 prosenttiin.)

4.2 Pääomatulovero

Tuloverolaki määrittää minkä tahansa omaisuuden tuottaman tuoton tai sen luovuttamisesta saadun voiton pääomatuloksi. Lain mukaan myös mikä tahansa sellainen tulo jonka voidaan katsoa kerryttäneen verovelvollisen omaisuutta, on pääomatuloa. Näin ollen pääomatuloiksi lasketaan mm. vuokratulot, pörssiyhtiöltä saadut osinkotulot ja

korkotulot. Pääomatuloksi lasketaan myös jaettavan yritystulon yhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus, jos verovelvollinen on yhtymän osakas. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 32 §.)

Suomessa tarve yhtenäiselle pääomaverotukselle syntyi, kun pääomamarkkinoiden säännöstely lopetettiin 1990-luvun laman alla. Silloin syntyivät toimivat pääomamarkkinat, kun mm. pankkien oikeus korkojen ja valuutan säännöstelyyn purettiin. Suomeen haluttiin luoda pääomatulojärjestelmä, jossa korkovähennyksien veroa vähentävä vaikutus olisi täsmälleen yhtä suuri kuin pääomatulolajin verokanta. Näin haluttiin ehkäistä mm. veroarbitraasia ja minimoida verotuksen vaikutukset pääomien allokoitumiseen. Nykyinen suomalainen verojärjestelmä pohjautuu vuonna 1993 käyttöönotettuun eriytettyyn verojärjestelmään. Käytännössä eriytetty verojärjestelmä tarkoittaa verovelvollisen tulojen jakamista pääoma- ja ansiotuloihin joita verotetaan eri verokannan mukaan. Ansiotulovero on Suomessa progressiivinen, eli sen verokanta riippuu verotettavista tuloista. Pääomatulovero taas on tähän asti ollut kiinteä ja sen verokanta on ollut kaikille sama. (Niskakangas 2001, 89.)

Ansiotulojen verotus progressiivisen verokannan mukaan on perusteltavissa sillä, että tulojen noustessa myös maksukyky paranee. Pääomatulojen kiinteää verotusta on tähän asti perusteltu mm. sillä, että veronmaksajan perus toimeentulo perustuu yleensä nimenomaan puhtaaseen ansiotuloon eikä sijoitettuun omaisuuteen. Pääomatulot on siis järjestelmän puolesta nähty perus- toimeentulon lisänä, "ylimääräisinä" tuloina, ja näin ollen on ollut perusteltua sanoa, että pääomatulojen määrä ei kuvasta verovelvollisen maksukykyä. (Niskakangas 2011, 91.)

Vuonna 2012 pääomaverotus uudistuu historiallisesti. Pääomaverokantaa korotetaan 30 prosenttiin ja lisäksi pääomaverotus muuttuu progressiiviseksi siten, että 50 000 euron ylittävästä pääomatulolajin osuudesta veroa maksetaan 32 %. Uudistuksen takana ovat verotuksen sosiaaliset tavoitteet; suurempaa omaisuutta ja suurempia sijoituksia halutaan verottaa enemmän. (Veronmaksajat, veromuutokset 2012.)

Veropolitiikan kannalta pääomatulon verotus on haaste jota kulloinenkin istuva hallitus on joutunut tarkastelemaan monelta suunnalta. Hallitusneuvottelujen talousryhmän johtaja Kimmo Sasi (Uusisuomi 2011) sanoo, että toisaalta paineet pääomaveron korotukseen ovat kasvussa, toisaalta liiallinen pääomaveron korotus voi johtaa yhtiöittämi-

seen ja pääomatulojen jakamiseen. Heikki Niskakangas (2011, 91) puolestaan sanoo kirjassaan, että pääomatuloverotuksen muuttaminen progressiiviseksi kannustaa verovelvollista hajauttamaan sijoitusvarallisuuttaan perheenjäseniensä kesken, jolloin varallisuuden määrä perheessä pysyy samana, mutta maksettavien verojen määrä vähenee. Lisäksi Niskakangas (2011, 91) näkee ongelmallisena luovutusvoittojen verotuksen. Yhtenä vuonna saatu myyntivoitto johtaisi progressiivisen rajan ylitettyään korkeampaan verotukseen, vaikka verovelvollisen pitkän aikavälin maksukyky olisikin pienempi. (Niskakangas 2011, 91.)

Pääomatulo ja ansiotulo eroavat toisistaan eräessä tärkeässä suhteessa; sijoituksen tuotto on nähtävä korvauksena pääoma- arvon alentumisesta, joka johtuu inflaatiosta. Inflaatiosta johtuvaa arvon alentumista taas ei periaatteessa pitäisi verottaa. Juuri inflaatiosta johtuen pääomatulojen progressiivinen nimellisverotus on ongelmallista. Heikki Niskakangas mukaan (2011, 90) johdonmukaisen nimellisverotuksen edellytys onkin, ettei veroasteikkoa tehdä liian progressiiviseksi ja että korkeimmat mahdolliset marginaaliverot eivät ole kovin korkeita. Näin siksi, että maissa joissa on toteutettu jyrkästi progressiivinen pääomatuloverotus, progressiota on jouduttu lieventämään moninaisin poikkeussäännöin joka taas on johtanut siihen, että koko verojärjestelmästä on muotoutunut repaleinen, epäneutraali ja vaikeasti tulkittava. Neutraalilla verojärjestelmällä tarkoitetaan verojärjestelmää jolla on vain välittömästi veron kantamiseen liittyvä vaikutus yksityiseen sektoriin. Toisin sanoen neutraali verojärjestelmä ei vaikuta suhteellisten hintojen rakenteeseen eli verovelvollinen ei muuta valintojaan verrattuna talouteen joka olisi täysin veroton. Neutraali verojärjestelmä ei vääristä yritysten ja kuluttajien päätöksiä. Lisäksi yhtenäinen ja selkeä pääomatulojen verotus helpottaa uusien sijoitustuotteiden tuomista markkinoille sekä suojaa koko verojärjestelmää lobbyistisilta hyökkäyksiltä. (Niskakangas 2011, 52 – 53.)

4.3 Osinkojen verotus

Osinkoverotuksessa yksityisestä osakeyhtiöstä käytetään nimeä listaamaton yhtiö. Listaamattomalla yhtiöllä tarkoitetaan sellaista osakeyhtiötä, jonka osakkeet tai jokin osakesarja eivät ole olleet julkisen kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä Suomessa tai muualla Euroopan talousalueella tai vastaavalla alueella Euroopan ulkopuolella päätettäessä osingonjaosta (Yhteisetuuden, valtionlaitoksen, kunnan, seurakunnan yms. verotus, Veroilmoituksen 6 täyttöohjeet 2010).

Osa listaamattoman osakeyhtiön jakamasta osingosta säilyy vuonna 2012 saajalleen verovapaana tulona. Yrittäjän kannalta on positiivista, että niin sanottua yhdeksän prosentin sääntöä ei muuteta tässä yhteydessä. Vuoden 2012 alusta osinkojen verotus muuttuu listaamattoman osakeyhtiön verovapaan pääomatulo- osuuden kohdalla niin, että osingon verovapaa pääomatulo- osuus laskee aiemmasta 90 000 eurosta 60 000 euroon. Rajan katsotaan olevan sekä verovelvollis- että vuosikohtainen, joten esimerkiksi yrityksensä puoleksi omistavat aviopuolisot voivat saada osinkoja verovapaasti 120 000 euroa yhtä vuotta kohden. Ennen vuoden 2012 verouudistusta maksimaalinen 90 000 euron verovapaa osinko oli mahdollinen, jos yrityksen laskennallinen nettovarallisuus ylsi yhden miljoonan euron nettovarallisuuteen yhtä osakasta kohden. Vuoden 2012 alkaen 60 000 euron verovapaa osinko edellyttää enää 666 666 euron nettovarallisuutta osakasta kohden. (Tuloslaskelma, osinkoverotus muuttuu 8.1.2012.)

Osinkoverotusuudistuksen yhteydessä yrittäjäosakkaan asema verotuksen kannalta parani kun yrittäjäosakkaan määritelmä muuttui edellisvuodesta. Aiemmin yrittäjäosakkaan hallussa olevien osakkeiden määrän tuli ylittää 50 %. Vuoden 2012 verouudistuksen jälkeen yrittäjäosakkaaksi katsotaan henkilö, joka omistaa yli 30 % yrityksen osakkaista. (Vero 2012.) Sen sijaan osakeyhtiön piensijoittajan asema verotuksen kannalta huononi kun edellisen hallitusohjelman aikainen osinkoverotuksen helpotus piensijoittajille, alle tuhannen euron osinkojen verottomuus, ei vuonna 2012 enää toteutunut lainkaan. (Arvopaperi 10.2.2012).

Osinkoverotuksen voidaan katsoa kiristyvän edelleen epäsuorasti pääomaverokannan noston kautta. Jos yritys jakaa pääomatulo-osinkoa yli verovapaan 60 000 euroa, osingosta veronalaista tuloa on verovelvolliselle 70 %. Tällöin, mikäli verovelvollisen pääomatulot alittavat 50 000 euroa, ja sovelletaan uutta 30 prosentin pääomaverokantaa, osinkoverotuksen tasoksi tulee 21 prosenttia laskettaessa $70\% \times 30\%$. Jos taas verovelvollisen pääomatulot ylittävät uuden pääomaverokannan rajan 50 000 joka muuttaa pääomaverokannan progressiivisesti 32 prosenttiin, nousee osinkoverotuksen taso edelleen 22,4 prosenttiin laskettaessa $70\% \times 32\%$. (Tuloslaskelma, osinkoverotus muuttuu 8.1.2012.)

Osinkoverotusta on uudistettu 2000-luvulla monissa Euroopan maissa. Tämä johtuu suureksi osaksi siitä, että yhteisöveron laskeva trendi koko Euroopassa on luonut paineita osinkoverotuksen kiristämiseen. Historiallisesti voidaan sanoa, että yhteisöveron

aleneminen on aina kulkenut käsi kädessä osinkoverotuksen korottamisen kanssa. Kilpailussa yritysten säilyttämisestä omassa maassa eri yhteisövero on näytellyt kuitenkin suurempaa roolia kuin osinkoverotus. Viime kädessä tämä johtuu siitä, että voidakseen hyötyä matalasta osinkoverotuksesta, verovelvollisen pitäisi muuttaa matalan verotuksen maahan ja silloinkin verosuunnittelua rajoittaisi lähdevaltion oikeus verottaa verovelvollista tiettyyn rajaan asti. Tästä kaikesta voi vetää johtopäätöksen, että yritysverotuksen taustalla on dilemma; tulisiko yhtiön verotusta ja omistajan verotusta tarkastella kokonaisuutena vai ei. Pohjimmiltaan on kysymys tämän kysymyksen nostamisesta pöydälle kun lähdetään suunnittelemaan muutoksia osinkojen verotukseen. Puhutaan osakeyhtiön ja osakkeenomistajan kahdenkertaisesta verotuksesta. Käytännössä tällä tarkoitetaan sitä, että kuten aiemmin on todettu, osakeyhtiön tuloa verotetaan kokonaisuutena ja itsenäisenä verovelvollisena. Mikäli siis osinkoja verotettaisiin täysimääräisenä ns. klassisen osinkoverojärjestelmän mukaan, olisi taustalla ajatus siitä, että yhtiö ja sen omistajat ovat juridisesti erillisiä yksiköitä ja näin erillisiä verosubjekteja. Maksessaan osinkoveroa osakkeenomistaja kantaa verotaakan myös yhteisöveron osalta sikäli, kun yritys on vyöryttänyt veronsa joko tuotannontekijöidensä hintoihin tai suoritteidensa hintoihin kuten olen aiemmin todennut.

Kaikesta huolimatta yritysverotuksen pohja ei vuoden 2012 verouudistuksen jälkeenkään ole täysin tiivis. Yhteisö- ja osinkoverotuksen problematiikka on siinä, että paitsi että yritys voi käytännössä vyöryttää verojaan tuotannontekijöihin, sen on myös mahdollista jakaa osinkoina varoja, joita ei ole todellisuudessa lainkaan verotettu. Tällaisia voivat olla mm. käyttöomaisuusosakkeiden myyntivoitot. Tämä tarkoittaa sitä, että suomen osinkoverotusjärjestelmä on sellainen jossa osingot voivat olla saajalleen kokonaan verovapaata tuloa. On siis mahdollista että yhtiön osinkoina jakama voitto ei tule verotetuksi sen enempää yrityksessä kuin osakkaan verotuksessakaan. (Niskakangas 2011, 113.)

4.4 Rajoitetusti verovelvollinen yhteisö

Rajoitetusti verovelvollisena pidetään ulkomaisia yhteisöjä ja ulkomailla asuvia ulkomaan kansalaisia. Rajoitetusti verovelvolliset yhteisöt ovat velvollisia maksamaan veroa Suomesta saamastaan tulosta. (Vero, Rajoitetusti verovelvollisen osingot, korot ja rojalitit 10.1.2012.)

Lähdeverolain mukaan rajoitetusti verovelvollisen on maksettava Suomesta saamaansa tulosta lähdeveroa, ellei maiden välinen verosopimus edellytä pienempää veroprosenttia, tai tulo ole kokonaan verovapaata. Suomesta saatuja lähdeveronalaisia tuloja ovat osingot, korot ja rojalit. (Lähdeverolaki 7 §.)

Rajoitetusti verovelvollisten verotukseen tehdään vuoden 2012 verouudistuksen yhteydessä vastaavat muutokset kuin yhteisö- ja pääomatuloverokantoihin, joten rajoitetusti verovelvollisen yhteisön saamiin osinkoihin, korkoihin ja rojalteihin sovellettava lähdeveroverokanta alenee 24,5 prosenttiin. Jos yhteisöllä ei ole yksilöintitietoja, eli yritystunnusta tai muuta vastaavaa virallista tunnistetietoa, peritään lähdeveroa 30 % verokannan mukaan. (Vero, Rajoitetusti verovelvollisen osingot, korot ja rojalit 10.1.2012.)

4.5 Veromuutos rakennusalalla

Verouudistuksen yhteydessä erityisesti rakennusalalla rehoitaviin lieveilmiöihin kuten harmaaseen talouteen haluttiin puuttua valtion toimesta. Rakennusalan verovalvonnan tarpeisiin kehitettiin erityinen veronumero joka otettiin käyttöön vuoden 2012 alussa. Veronumero toimii yksilöllisenä tunnistenumeronä, jollainen jokaisella rakennustyömaalla työskentelevällä henkilöllä pitää olla. Numero pitää olla luettavissa henkilön kulkuvasta. Veronumero annetaan kaikille ja jokainen rakennusalalla toimiva on merkittävä erityiseen rekisteriin. Tarkoituksena on, että Verohallinto tietää mahdollisimman tarkasti ja reaaliajassa, keitä rakennustyömailla liikkuu. (Veronmaksajat 2012.)

5 Yritysesimerkki

Esimerkkyrityksen tuloslaskelman ja taseen avulla tarkastellaan, kuinka yrityksen yhteisöverotus ja osakkeenomistajille jaettujen osinkojen verotus muuttuu, kun verouudistuksen 2012 yhteydessä verokannat muuttuvat. Muutoksen havainnollistamiseksi käytetään samaa tuloslaskelmaa vertailtavien vuosien laskentapohjana. Lisäksi oletetaan, että yrityksen nettovarallisuus pysyy samana seuraavana tilikautena. Veromuutoksia tarkastellaan kolmessa eri hypoteettisessa osingonjakotilanteessa. Ensimmäisessä esimerkissä yritys jakaa osinkoja 9 %: n säännön mukaan, toisessa koko voittonsa tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen ja kolmannessa koko voittonsa tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen ja lisäksi edellisten tilikausien voittojäännökset. Laskuesimerkit pohjautuvat tilikauden 2011 tuloslaskelmaan ja taseeseen.

5.1 Yrityksen tiedot

Esimerkkinä käytetty yritys on länsi-Uudellamaalla toimiva yritys, joka tarjoaa erilaisia rakennus- ja remontointipalveluita sekä LVI- ja IV- töitä. Yritys on yhden henkilön omistama listaamaton osakeyhtiö joka on aloittanut toimintansa 2000- luvun alussa. Yrittäjä työskentelee itse yrityksessään ja maksaa itselleen palkkaa. Yrittäjän toiveesta tästä opinnäytetyöstä ei käy ilmi, mikä yritys on kyseessä tai mikä yrityksen todellinen taloudellinen tilanne on. Opinnäytetyön esimerkkilaskelmien pohjana käytetyt tuloslaskelma ja tase ovat fiktiivisiä ja muokattu niin, että verotuksen vaikutus havainnollistuu selkeästi. Tuloslaskelma ja tase ovat opinnäytetyön liitteinä (Liite 1 ja 2).

Omistajayrittäjän hallussa ovat kaikki yrityksen ulkona olevat 100 osaketta. Yhtiön nettovarallisuus on 159 297 € ja yhtiön tilikauden tulos, jota laskentapohjana käytetään, on vuoden 2011 voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 61 144 €. Omistajayrittäjän yhden osakkeen matemaattinen arvo on 1592,97 €. Omistajayrittäjän itselleen maksaman palkan ansiotuloverotus on laskettu valtion tuloveroasteikon ja Verohallinnon julkaisemien kunta- ja kirkollisverotietojen perusteella. Yrittäjän ansiotuloveron merkitys on lopullisen verotuksen kannalta merkittävä, siksi se on otettu laskelmiin mukaan. Laskelma yrityksen nettovarallisuudesta, valtion tuloverotaulukot vuosilta 2011 ja 2012 sekä yrittäjän palkan verotuksesta ovat opinnäytetyön liitteinä (Liite 3, 4 ja 5).

Osakkeet taseen pysyvissä vastaavissa ovat Asunto Oy:n osakkeita, mutta koska omistajayrittäjä perheineen ei asu itse kyseisessä asunnossa, sen arvoa ei voi vähentää hänen osakkeidensa yhteenlasketusta matemaattisesta arvosta. Kuitenkin yrittäjän kannalta varat on edullista näyttää mahdollisimman suurina.

5.2 Verouudistuksen vaikutukset yrityksen verotukseen

Koska esimerkkiyrityksen tilikausi on päättynyt 31.12.2011, se maksaa edelleen yhteisöveroa vuoden 2011 verokannan 26 % mukaan. Oletuksella, että yhtiön tulos on täsmälleen sama seuraavan tilikauden päätöspäivänä 31.12.2012, saadaan vertailukelpoinen uuden verokannan mukainen yhteisöveron määrä.

Taulukossa 4. on havainnollistettu laskuesimerkillä yhteisöveron laskun aiheuttama muutos maksettavien verojen määrässä.

Taulukko 4. Yhteisöveromuutoksen vaikutus esimerkkiyrityksen vuoden 2012 verotuksessa

Esimerkki yrityksen yhteisövero	2011 26 %	2012 24,5 %
Tilikauden 2011 tulos 61144 €	15897,44 €	14980,28 €
Erotus	15897,44 – 14980,28	917,16 €

Voitonjaon verotuksessa verovuosi, jonka verokannan mukaan jaettava voitto verotetaan, määräytyy sen perusteella, milloin osingot ovat nostettavissa. Esimerkkiyrityksen tapauksessa tilikausi on 1.1.2011 – 31.12.2011 mutta tilikaudelta jaettava osinko on nostettavissa 3.4.2012. Osingon verovuodeksi määräytyy näin vuosi 2012 ja pääomatu-
lo-osuuden laskennassa käytetään tasetta joka on päättänyt tilikauden 31.12.2011.

Voitonjaon verotuksen muutoksen vaikutukset esimerkkiyrityksen voitonjakoon riippuvat siitä, kuinka voitto jaetaan. Jotta yrittäjäomistaja voisi jakaa yrityksestään osinkoa maksimi määrän verovapaana, tulisi yrityksen nettovarallisuuden olla 666 666,67 €. Esimerkkiyrityksen tilikauden 2011 nettovarallisuus on 159 297 €, joten suurin sallittu määrä, jonka yritys voi jakaa verovapaasti, on 14 336,73 €. Seuraava laskelmat havainnollistavat esimerkkiyrityksen voitonjaon kokonaisverorasitusta kolmessa erilaisessa tilanteessa.

Taulukko 5. ensimmäinen laskuesimerkki havainnollistaa verouudistuksen vaikutusta osakeyhtiöön, joka jakaa osinkoa 9 %:n säännön mukaan.

Taulukko 5. Yritys jakaa osinkoina summan, joka vastaa 9 %: n vuotuista tuottoa osingonsaajan osakkeiden matemaattiselle arvolle.

	Vuosi 2011	Vuosi 2012
Oy: n verotettava tulo	61144	61144
Verot	15897,44	14980,30
Jaettavaksi jää	45247	45247
Osinko	14336,73	14336,3
Verovapaa	14336,73	14336,3
Verollinen osinko	0	0
Ansiotulovero (oletus 30 %) ja vähennykset	6526,13	6772,14
VEROT OSINGOISTA	0	0
VEROT YHTEENSÄ	22423,57	21752,44

Vuoden 2012 verouudistus ei tuonut muutoksia 9 %: n sääntöön eikä yrittäjän osakkeiden matemaattinen arvo ylitä uutta 60 000 euron rajaa kumpanakaan vuonna joh-tuen yrityksen pienestä nettovarallisuudesta. Eroa osinkoverotuksessa ei tässä tapauk-sessa näy vuosien 2011 ja 2012 välillä. Yhteisöveron lasku näkyy kokonaisverotuksen alenemisena vuonna 2012.

Taulukon 6. toinen laskuesimerkki havainnollistaa tilannetta, jossa yritys jakaa osinkoi-na summan joka ylittää summan, joka vastaa 9 %: n vuotuista tuottoa osingonsaajan osakkeiden matemaattiselle arvolle, mutta joka ei ylitä sallittuja verovapaan pääomatu-lo- osuuden rajoja. Esimerkissä yritys jakaa osinkoa koko edellisellä tilikaudella synty-neen voiton verojen maksun jälkeen. Jaettavan osingon määräksi muodostuu näin 45 247 €.

Taulukko 6. Yritys jakaa osinkoina koko verojen jälkeisen tilikauden voiton

	Vuosi 2011	Vuosi 2012
Oy: n verotettava tulo	61144	61144
Verot	15897,44	14980,30
Jaettavaksi jää	45247	46163,70
Osinko	45247	46163,70
Verovapaa	14336,73	14336,73
Verollinen ansiotulo- osinko (45247-14336,73)*70%	21637,19	22278,879
Ansiotulovero osingoista (30 %)	6491,16	6683,66
Ansiotulovero (30 %) ja vähennykset	6526,13	6772,14
VEROT OSINGOISTA	6491,16	6683,66
VEROT YHTEENSÄ	28914,73	28436,10

Vuoden 2012 verouudistus ei muuttanut osingonjaon verotussääntöä, jonka mukaan verovapaan osuuden ylittävästä osuudesta maksetaan 70 % ansiotuloveroa ja loput on verovapaata. Eroa ei osinkoverotuksessa näy tässäkään tapauksessa. Yhteisöveron lasku näkyy vuoden 2012 matalampana kokonaisverorasituksena.

Taulukon 7. kolmas laskuesimerkki havainnollistaa tilannetta, jossa yrityksen nettovallisuus on 600 000 € suurempi kuin todellisuudessa, ja yritys jakaa osinkoina koko edellisellä tilikaudella syntyneen voiton verojen jälkeen 45 247 € sekä lisäksi taseeseen merkityn edellisten tilikausien voittojäännöksen 79 750 €. Jaettavan osingon määräksi muodostuu näin 124 997 €.

Taulukko 7. Yritys jakaa osinkoja 124 997 €.

	Vuosi 2011	Vuosi 2012
Osakkeiden matemaattinen arvo	759297	759297
Oy: n verotettava tulo	61144	61144
Verot	15897,44	14980,30
Edellisten tilikausien voittojäännös	79750	79750
Jaettavaksi jää	124996,56	125913,7
Osinko	124996,56	125913,7
9 % verovapaa pääomatulo	68336,73	60000
Verollinen pääomatulo- osinko 70 % veronalaista		70 % * 8336,73=5835,71
Pääomatulovero		1867,43
Verollinen ansiotulo- osinko 70 % veronalaista	39661,881	40303,88
Ansiotulovero (30 %)	18424,7	18863,78
VEROT OSINGOISTA	18424,7	20731,13
VEROT YHTEENSÄ	34322,14	35711,43

Vuoden 2012 verouudistus kiristi osinkojen verotusta pienentämällä verovapaan pääomatulo- osuuden määrää. Verotuksen kiristyminen näkyy kuvion 11 esimerkissä vuoden 2012 kokonaisverorasituksen kasvuna.

6 Tutkimustulokset ja johtopäätökset

6.1 Verouudistuksen hyöty riippuu yrityksen varallisuudesta

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että vuoden 2012 verouudistus sekä kiristää että helpottaa yksityisen osakeyhtiön verotusta. Yhteisöveron laskun kautta osakeyhtiön maksamat kokonaisverot laskevat, mutta osakkaiden osingostaan maksamat verot kasvavat. Yhteisöveron laskun hyöty on sitä suurempi, mitä suurempi verotettava tulos yrityksellä on. Yhteisöveron laskemisen hyöty yritysesimerkin kaltaiseen yksityiseen

osakeyhtiöön, jonka ainoa omistaja on myös ainoa osingonsaaja, on pieni. Tämä johtuu siitä, että omistajayrittäjä väistämättäkin on itse vastuussa yrityksensä verojen maksamisesta vaikka osakeyhtiöllä ja yrittäjällä ei virallisesti olekaan yhteistä verotusta, vaan kumpikin on erillisiä verovelvollisia. Hyöty yhteisöveron laskusta häviää erityisesti tilanteessa, jossa omistajayrittäjä jakaa yrityksestään osinkoja enemmän, kuin 9 %: n säännön mukaisen maksimimäärän.

Osinkoverotusta havainnollistavat laskuesimerkit osoittavat selkeästi, että koko verouudistuksen vaikutus yksityisen osakeyhtiön verotukseen on hyvin pieni, mikäli nettovarallisuutta on vähän. Edes verovapaan pääomatulo- osuuden laskeminen ei käytännössä vaikuta kuin pieneen määrään omistajayrittäjiä. Tämä johtuu siitä, että vaikka aiemmin miljoonan euron nettovarallisuudella yrittäjä sai 90 000 euroa verovapaata osinkoa ja nykyään 666 667 eurolla vain 60 000 euroa verovapaata osinkoa, kysymys on silti varsin varakkaista yrityksistä.

Mitä tulee osinkoverotukseen ja sen kiristymiseen, tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että sekä omistajayrittäjän että osingonsaajan kannalta optimaalisin tapa jakaa osinkoa on vain ja ainoastaan sen summan jakaminen, joka vastaa 9 %: n vuotuista tuottoa osakkeiden matemaattiselle arvolle. Tämä paitsi minimoi pääomatuloveroseuraamukset, myös kasvattaa yrityksen omaisuutta ja näin seuraavien vuosien nettovarallisuutta ja osingonsaajien verovapaata osuutta. Nettovarallisuuden kasvaessa ja verovapaan pääomatulo- osuuden noustessa yli maksimin, kannattaa varakkaissa yksityisissä osakeyhtiöissä pohtia mm. osakesalkun hajauttamista perheenjäsenille, jos mahdollista. Tämä mahdollistaa yhä suuremman nettovarallisuuden kasvattamisen ilman pääomatuloveroseuraamuksia.

Jos osakesalkku halutaan hajauttaa perheen kesken, se täytyy tehdä virallisesti kaupan tai lahjan muodossa sillä tämänkaltaisessa tilanteessa verottaja voi tulkita muunlaisen omaisuuden siirron peiteltyksi osingonjaoksi. Vaikka osakkaiden optimaalisimman vero-kohtelun kannalta osakeyhtiön kannattaakin jakaa osinkoa vuosittain vain verovapaan osingon määrä, on kuitenkin muistettava, että ylittävä osingon määrä suhteessa yrittäjäosakkaan mahdollisesti yhtiöstä nostaman palkan määrään on laskettava aina erikseen. Palkka henkilösivumenoineen on myös aina vähennyskelpoinen kulu, jota osinko ei ole.

6.2 Verouudistus siirtää verotuksen painopistettä yrityksiltä omistajille

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että valtiovallan taholta verotuksen painopiste on siirtymässä hitaasti mutta varmasti yrityksiltä niiden omistajille. Valtion tavoitteena on kasvattaa yritysten vakavaraisuutta ja vyöryttää riskinkanto osakkeenomistajille. Suomen valtio painostaa yrityksiä selvästi verovapauden rajoissa tapahtuvaan osingonjakoon. Toisaalta sillä, että loppujen lopuksi kaikki yksityiset osakeyhtiöt maksaisivat osinkoja 9 %: n säännön mukaan, on myös varjopuolensa. Suomessa listaamattomien osakeyhtiöiden osinkopolitiikka on jo etuudestaan liiankin verovoittoinen ja pääosa yhtiöistä maksaa jo valmiiksi osinkoa vuosittain tasan 9 % osakkeiden matemaattiselle arvolle. Tämä aiheuttaa väistämättä sen, että valtion kassaan kertyy huomattavasti vähemmän euroja kuin anteliaamman osingonjaon seurauksena ja näin kyseenalaistaa koko verouudistuksen tuoman hyödyn valtiolle.

Tekemäni havainnot tukevat aiemmin esittelemääni yhteisöverokannan laskuun liittyvää valtion kasvuyritysten tukemisen teoriaa. Kun yrityksen omaan pääomaan jätetään rahaa, eikä jaeta sitä omistajille osinkoina, yhtiön tase vahvistuu ja mahdollistaa enemmän investointeja ja varoja uusien työntekijöiden palkkaamiseen, millä taas on edullinen vaikutus Suomen työllisyyteen ja yritysten vakavaraisuuteen sekä työllisyyden kasvun kautta fiskaaliseen tavoitteeseen ja edelleen hoivakulujen kattamiseen. Pitämällä aikavälillä vaikutus tuntuu jopa kansallisesti; mitä vahvempia taseita Suomalaisissa listaamattomissa osakeyhtiöissä sitä paremmin ne tulevat kestämään talouden vaihtelua ja mahdollisia lamavuosia kaatumatta. Yritysten tulosten paraneminen taas tuo valtion kassaan enemmän yhteisöverotuloja siitäkin huolimatta, että verokanta on verouudistuksessa laskenut 1,5 prosentilla. Osinkoverotuksen kiristämisen pääfokus ei siis alun alkaenkaan näytä olleen välttämättä suurempien verotulojen keräämisessä, vaan koko osinkojenjako tavan muuttamisessa pienempien jaettavien summien suuntaan, mikä mahdollistaa mutkan kautta yhä suuremmat yhteisöverotulot valtiolle. Tästä selkeä merkki on se, että 9 %: sääntöä ei verouudistuksen 2012 yhteydessä muutettu.

6.3 Verouudistus kannustaa sijoitusyhtiön perustamiseen

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että vuoden 2012 verouudistuksen jälkeen monen varakkaan sijoittajan kannattaa vakavasti harkita sijoitusyhtiön perustamista. Tämä johtuu siitä, että koska listaamattoman osakeyhtiön jakamasta osingosta osa (9 % < 60 000) on saajalleen verovapaata tuloa, verouudistuksen myötä siihen osaan jaet-

tua voittoa kohdistuu enää vain yhtiön maksama yhteisövero 24,5 %. Tämä tarkoittaa yhdistettynä pääomaveronkorotukseen sitä, että osakeyhtiön kautta sijoittamalla verovelvollisen osinkotuoton verotus laskee jopa 7,5 % kun tiedetään, että suoraan yksityishenkilönä sijoitettaessa pääomatuloa verotetaan 30 % tai pääomatulojen ylittäessä 50 000 euroa jopa 32 % ja yhtiön kautta vain 24,5 %. Lisäksi yksittäisen osakeyhtiön ja sen yhtiömiesten kannalta yhteisöveron aleneminen yhdistettynä pääomatuloveron korotukseen saa aikaan sen, että omasta yrityksestä nostetun voiton verotus alenee samalla kun muun sijoitustoiminnan verotus kiristyy. Näin esimerkiksi silloin, jos yrittäjä on vuokrannut omistamansa asunnon, toimitilan tai kiinteistön yritykselle. Tällöin yhteisö- ja pääomaverokannan eriyttäminen muuttaa vuokratun tilan kokonaisveroastetta niin, että vuokratulojen verotus kiristyy summasta riippuen 30 tai 32 prosenttiin. Toisaalta yhtiön maksama vuokra on vähennyskelpoista kuluja ja siihen sovellettava verokanta on 24,5 %.

Oman sijoitusyhtiön perustamista kannattaa harkita monelta kantilta. Ensinnäkin on muistettava, että omaisuuden siirto toiseen osakeyhtiöön aiheuttaa aina arvonnousun realisoinnin, jota verotetaan. Siten esimerkiksi sijoitusten, kuten likvidien pörssiosakkeiden tai rahan siirtäminen sijoitusyhtiöön ei aiheuta stabiilista arvosta johtuen suuria kustannuksia, kun taas tontin, metsäalueen tai vaikka arvokiinteistön, siirtäminen sijoitusyhtiöön voi tulla hyvinkin kalliiksi. Toinen asia, joka kannattaa ottaa huomioon suunniteltaessa sijoitusyhtiön perustamista verotuksen optimoimiseksi, on että osakeyhtiö vaatii paljon lailla säädettyä byrokratiaa kuten yhtiökokouksia, ja kahdenkertaista kirjanpitoa. Toisaalta, jos sijoitettu pääoma on sellaista, jonka ei ole tarkoituskaan tuottaa nopeasti, jota ei ole tarpeellista siirtää yhtiöstä toiseen pitkään aikaan ja jota on niin paljon, että verohyöty on mainittava, ja nettovarallisuus sallii alle 60 000 euron verovapaan osingon jakamisen, sijoitusyhtiön perustaminen voi olla erittäin hyvä vaihtoehto.

Osakeyhtiön omistajan tavoitteena on yhtiön tuottama mahdollisimman suuri tulos mahdollisimman pienin veroseuraamuksin. Yhtälö on mahdollon, jos omistaja ei tunne verotusta ja sen mahdollisuuksia sekä etenkin sen riskejä. Verolakien väärintulkinta ja sitä kautta tehty virheellinen veromenettely voi tulla yrittäjälle kalliiksi. Mikäli yrittäjä ei tunne verolainsäädäntöä ja ole tietoinen sen vaikutuksista oman yrityksensä toimintaan, on olemassa riski että verottaja tulkitsee yrittäjän tekemän vilpittömänkin päätöksen toisin kuin yrittäjä itse on arvellut ja rankaisee yrittäjää siitä veroseuraamuksel-

la. Ainoa keino välttyä aiheettomilta syytöksiltä veronkiertämisestä tai peittelystä osin-gonjaosta, epävarmassa tilanteessa yrittäjän on parempi etsiä verolainsäädännöstä olemassa oleva ennakkotieto tai ennakkoratkaisu ennen päätöksen tekemistä, sekä olla antamissaan tiedoissa rehellinen. Silloin tehtyyn päätökseen ei voida puuttua verotar-kastuksen yhteydessä. Oikea kirjanpito ja ajankohtainen tieto verolainsäädännöstä oh-jaavat suunnittelemaan yrityksen tilinpäätöstä ja auttaa yrittäjää näin saamaan yrityk-sestään mahdollisimman suurta voittoa.

7 Oman työn arviointi

Opinnäytetyöprosessini käynnistyi joulukuussa 2011. Hieman aiemmin syksyllä olin saanut idean opinnäytetyöni aiheesta suorittaessani verotuksen kurssia. Tuolloin verotuksen luennolla oli puhuttu verotuksen yleisestä dilemmasta; verokannat vaihtu-vat useammin kuin uusia painoksia oppikirjoista ehditään tehdä. Vanhoja verokantoja laskuissa soveltaen verotuksen laskuesimerkkien todenmukaisuus kärsii. Huomasin selvän puutteen verotuksen kirjallisuudessa ja päätin tehdä opinnäytetyöni vuoden 2012 verouudistuksen vaikutuksesta yritysverotukseen ja päivittää näin saatavilla olevaa painettua materiaalia nykyaikaiseksi.

Tutkimukseni lähtökohtina olivat alun perin verouudistuksen suorat vaikutukset yksityi-sen osakeyhtiön tuloksen suuruuteen ja yrityksen osakkaan mahdollinen hyötyminen verouudistuksesta. Alkuvaiheessa toivoin, että olisin voinut yhdistää työhön mukaan myös muut yhtiömuodot ja vertailla verouudistuksen vaikutuksia niiden kesken. Hyvin pian ymmärsin aiheen olevan sellaisenaan liian kunnianhimoinen. Pystyäkseen esittä-mään hyvän ja selkeän laskelman sekä kirjoittamaan sille teoriapohjan, minun oli keski-tyttävä vain yhteen yhtiömuotoon. Useampien yhtiömuotojen sijaan oli järkevämpää esittää verouudistuksen vaikutukset mahdollisimman yksinkertaisesti. Kaikista yhtiö-muodoista valitsin osakeyhtiön, sillä se on toiminimen jälkeen yleisin yhtiömuoto Suo-messa.

Tutkimuskysymykseni muotoutuivat matkan varrella. Kolmas tutkimuskysymys sijoitus-yhtiön kannattavuudesta tuli ajankohtaiseksi vasta, kun oivalsin verouudistuksen mu-kanaan tuoman veroedun osakeyhtiölle verrattuna yksityishenkilöön.

Kirjoitin opinnäytetyöni viiden kuukauden aikana kevätlukukaudella 2012. Työtahtini oli tiivis, sillä suoritin samaan aikaan kursseja sekä ilta- että päiväopiskelijana Metropolia ammattikorkeakoulussa. Työni edistyi hyvin sillä olin aikatauluttanut opinnäytetyöprosessin tarkasti. Työskentelin opinnäytetyön parissa joka viikko kokonaisen päivän kerrallaan. Viikkojen välillä työ ehti levätä ja itselläni oli aikaa opiskella verotuksen teoriaa verotusta käsittelevistä julkaisuista. Oma mielenkiintoni verotusta kohtaan säilyi ja jopa kasvoi entisestään työn edistymisen aikana. Alun perin työni kannalta liian kaukaa haetulta aiheelta tuntunut veropolitiikka alkoikin kiinnostaa minua Jyrki Niskakankaan kirjaa lukiessani. Valmiissa työssäni veropolitiikka ja siitä kertova toinen luku muodostavat opinnäytetyölle kantavan pohjan ja ymmärrettävän syy- seuraus- suhteen.

Olin kuvitellut opinnäytetyöni toiminnallisen osuuden, eli esimerkkiyrityksen tuloslaskelman pohjalta tehtyjen laskuesimerkkien olevan minulle helpoin ja mielekkäin osa opinnäytetyöprosessia. Lopulta innostuin verotuksen teorian opiskelusta niin paljon, että tutkimuksen teoriaosuus valmistui paljon ennen laskuesimerkkejä. Tutkimukseni teoria- ja empiriaosuuksien yhdistäminen oli helppoa, sillä aihe oli sopiva tarkkoja laskelmia varten.

Opinnäytetyöni lopputulokset eivät yllättäneet minua. Oli sanomattakin selvää, että esimerkkiyrityksen kaltainen, ei erityisen varakas yksityinen osakeyhtiö, ei tule verouudistuksesta kovinkaan paljon hyötymään. Suomen valtion fokus on verouudistusta suunniteltaessa ollut suurissa, paljon veroja maksavissa yrityksissä, joiden karkaaminen ulkomaille verotusta keventämällä halutaan estää. Sen sijaan koin positiivisen yllätyksen huomattessani kuinka laajasti olin työn edetessä itse oppinut verouudistuksen vaikutuksia soveltamaan ja kuinka monta rinnakkaisilmiötä osakeyhtiölle lankeavalle veroedulle löysin. Tästä negatiivisena esimerkkinä erilaiset verosuunnittelun keinot, kuten osakesalkun hajauttaminen perheenjäsenille ja sijoitusyhtiön perustaminen, joista kerron kuudennessa luvussa.

Omasta mielestäni opinnäytetyöstäni tuli hyvä ja uskon sen palvelevan sitä kohderyhmää, jolle työn olen tarkoittanut. Laskuesimerkeistä käy helposti selville yrityksen euromääräinen veroetu tai – haitta. Olen tyytyväinen siihen, että opinnäytetyöni valmistui aikataulussa ja että pystyin säilyttämään työn otsikon läpi koko prosessin. Työn teke-

minen oli mielekästä ja koen, että sen tekemisestä on minulle aitoa ammatillista hyötyä.

Lähteet

Koponen, Juha 2011. Yrittäjän verokäsikirja. Verotieto Oy, Vantaa.

Rissanen, Kirsti & Airaksinen, Manne & Bärlund, Johan & Castrén, Martti & Harju, Ilkka & Jauhiainen, Jyrki & Kaisanlahti, Timo & Kivivuori, Antti & Kuoppamäki, Petri & Mähönen, Jukka & Villa, Seppo & Wilhelmsson, Thomas 2006. Yritysoikeus. WS Bookwell Oy, Juva.

Niskakangas, Heikki 2011. Veropolitiikka. WSOYpro Oy, Helsinki.

Kukkonen, Matti & Walden, Risto 2011. PK- yrityksen verosuunnittelu. WSOYpro Oy, Helsinki.

Tomperi, Soile 2012. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. WSOYpro Oy, Helsinki.

Leppiniemi, Jarmo 2010. Omistajayrittäjän verotus Tee oikein suunnittele viisaasti. Tietosykli Oy, EsaPrint 2010.

Valtionvarainministeriö, talouskatsaus, 2012.

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_katsaukset/20120403Taloud/TK_kevaet2012_FINAALI_03042012.pdf

Valtiovarainministeriö, yhteisön verotus, 2011.

http://www.vm.fi/vm/fi/10_verotus/03_elinkeinoverotus/05_yhteison_verotus/index.jsp. Luettu 24.1.2012.

Vero 2012. Tuloverotus- osakeyhtiö ja osuuskunta, 2012.

http://www.vero.fi/fiFI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus. Luettu 19.1.2012.

Vero 2012. Vuoden 2012 valtion tuloveroasteikko.

http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulo/Vuoden_2012_valtion_tuloveroasteikko%2819395%29. Luettu 14.5.2012.

Finlex. Osakeyhtiölaki, 21.7.2006/624.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>. Luettu 26.1.2012.

Finlex. Laki elinkeinotulon verottamisesta, 24.6.1968/360.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>. Luettu 26.1.2012.

Finlex. Laki verotusmenettelystä, 1.1.1996.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1995/19951558>

Finlex. Tuloverolaki, 30.12.1992/1535.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>. Luettu 26.1.2012.

Finlex. Laki varojen arvostamisesta verotuksessa, 22.12.2005/1142.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142>. Luettu 2.2.2012.

Finlex. Kirjanpitolaki, 30.12.1997/1336.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Luettu 3.2.2012.

Finlex, Lähdeverolaki, Rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 7 § ja 15 § muuttamisesta.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20111516>. Luettu 7.3.2012

Vero 2012. Osinkojen verotus- saajana omistajayrittäjä.

http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osakkeet_osingot_ja_peitelty_osingonjako/Osinkotulojen_verotus__saajana_omistajay%2815396%29. Luettu 31.1.2012.

Hallituksen esitykset, Hallituksen esitys Eduskunnalle vuoden 2012 tuloveroasteikko- laiksi sekä laeiksi eräiden verotusta koskevien lakien muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 50/2011 vp) täydentämisestä,130/

2011.<http://www.edilex.fi/virallistieto/he/20110130>. Luettu 24.1.2012.

Yhteisetuuden, valtion laitoksen, kunnan ,seurakunnan yms. verotus, Veroilmoituksen 6 veroilmoituksen täyttöohjeet 2010.

<http://arkisto.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=6015;164936>. Luettu 7.2.2012.

Tuloslaskelma, Osinkoverotus uudistuu, 8.1.2012.

<http://www.tuloslaskelma.fi/fi/osinkoverotus-uudistuu>. Luettu 7.2.2012.

Eurostat Newsrelease, Taxation trends in the European Union 2011. Luettu 6.3.2012.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/2-28062010-BP/EN/2-28062010-BP-EN.PDF

Valtiovarainministeriö, Vuodenvaihteen muutoksia valtiovarainministeriön hallinnonalalla, 22.12.2011.

http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20111222Vuoden/name.jsp. Luettu 6.3.2012.

Uusi Suomi, Rikkaitakin kuritetaan 17.6.2011.

<http://www.uusisuomi.fi/kotimaa/113234-rikkaitakin-kuritetaan-%E2%80%9Dtulivasemmistolta%E2%80%9D>. Luettu 7.3.2012.

Vero 2012, Rajoitetusti verovelvollisen osingot, korot ja rojalit, 10.1.2012.

http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Kansainvalinen_toiminta/Rajoitetusti_verovelvollisen_osingot_kor%2814425%29.

Luettu 7.3.2012.

Pretax Accountor Group, Yrittäjän ja yrityksen veromuutokset vuodelle 2012.

<http://pretax.vipinfo.info/default.asp?viewID=2&newsID=330>. Luettu 4.5.2012

Arvopaperi, Verotus syrjii osinkotuloja nauttivaa suomalaista piensijoittajaa, 10.2.2012.

<http://www.arvopaperi.fi/uutisarkisto/verotus+syrjii+osinkotuloja+nauttivaa+suomalaisa+piensijoittajaa/a774597>. Luettu 4.5.2012.

Veronmaksajat, Veromuutokset 2012.

<http://www.veronmaksajat.fi/veromuutokset2012>. Luettu 9.5.2012.

Vero 2012. Luettelo kuntien ja seurakuntien tuloveroprosenteista vuonna 2011 ja 2012.
http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_paatokset/Luettelo_kuntien_ja_seurakuntien_tulover%2814473%29. Luettu 9.5.2012.

Veronmaksajat, Valtiontalous 2012.
<http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/tutkimuksetjatilastot/ajankohtaistavaltiontaloudesta/>

Helsingin Sanomat, Ruotsi alentaa yritysten verotusta 22 prosenttiin. 14.9.2012.

ESIMERKKIYRITYKSEN TULOSLASKELMA 2011

TULOSLASKELMA	1.01.2011- 31.12.2011	
Liikevaihto	247 000,00	
Liiketoiminnan muut tuotot	<u>4 000,00</u>	251 000,00
Materiaalit ja palvelut		
- Ostot tilikauden aikana	129 533,00	
- Varastojen muutos	<u>3 200,00</u>	132 733,00
Henkilöstökulut		
- Palkat omistajalle	25 800,00	
Henkilösivukulut		
- Eläkekulut	5 573,00	
- Muut henkilöstösivukulut	<u>1605,00</u>	32 978,00
Poistot ja arvonalentumiset		
- Suunnitelman mukaiset poistot		10500,00
- Liiketoiminnan muut kulut		<u>8 065,00</u>
Liikevoitto		66 724,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
- Korkotuotot		200,00
- Korkokulut ja muut rahoitusku- lut		<u>5780,00</u>
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		61 144,00
Tuloverot		<u>15897</u>
Tilikauden voitto		<u><u>45 247,00</u></u>

ESIMERKKIYRITYKSEN TASE 31.12.2011

TASE

Vastaavaa		31.12.2011
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
- Koneet ja kalusto		127 150,00
- osakkeet ja osuudet		80 427,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
- Vaihto-omaisuus		24367,00
Saamiset		
- Lyhytaikaiset		
- Myyntisaamiset	4 700,00	
- Muut saamiset	1000,00	
- Siirtosaamiset	285,00	
Rahat ja pankkisaamiset	1480,00	7 465,00
Vastaavaa yhteensä		<u>239 409,00</u>
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
- Osakepääoma	22 500,00	
- voittojäännös edellisiltä tilikau-	79 750,00	
silta		
- tilikauden voitto	45 247,00	147 497,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	50 000,00	
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	13080,00	
Ostovelat	17032,00	
Siirtovelat	11 800,00	91 912,00
Vastattavaa yhteensä		<u>239 409,00</u>

ESIMERKKIYRITYKSEN NETTOVARALLISUUS

Nettovarallisuus 2011

Varat	
-osakkeet	80427
-koneet ja kalusto	127150
-vaihto- omaisuus	24367
-rahoitusomaisuus	<u>7465</u>
	239409
Velat	
- lainat rahoituslaitoksilta	63080
- ostovelat	<u>17032</u>
	80112
Varat	239409
- velat	<u>80112</u> -
Nettovarallisuus	<u>159297</u>

VALTION TULOVEROASTEIKKO 2011

Verotettava ansiotulo	Vero alarajan kohdalla	Vero alarajan ylittävästä osasta
15 600 - 23 200	8	6,5 %
23 200 - 37 800	502	17,5 %
37 800 - 68 200	3057	21,5 %
68 200 -	9593	30 %

(Vero 2012, valtion tuloveroasteikko 2011)

VALTION TULOVEROASTEIKKO 2012

Verotettava ansiotulo	Vero alarajan kohdalla	Vero alarajan ylittävästä osasta
16 100—23 900	8	6,5 %
23 900—39 100	515	17,5 %
39 100—70 300	3175	21,5 %
70 300—	9883	29,75 %

(Vero 2012, valtion tuloveroasteikko 2012)

OMISTAJAYRITTÄJÄN PALKAN VEROTUS 2011 JA 2012

Omistajan palkan verotus 2011

Ansiotulot		25800
Tulonhankkimisvähennys		620
Ansiotulonvähennys		3409,35
Verotettava ansiotulo		21770,65
Valtio	6,50 %	401,09
Kunta	21,00 %	4571,837
Kirkko	1,25 %	272,1331
Sair. Vak	1,19 %	259,0707
Maksettavaa yhteensä		6526,133
Vero %		30 %

Omistajan palkan verotus 2012

Ansiotulot		25800
Tulonhankkimisvähennys		620
Ansiotulonvähennys		3409,35
Verotettava ansiotulo		21770,65
Valtio	6,50 %	368,59
Kunta	21,00 %	4571,837
Kirkko	1,45 %	315,6744
Sair. Vak	2,12 %	461,5378
Maksettavaa yhteensä		6772,141
Vero %		31 %